Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 37 (2537) ▪ Вівторок, 27 лютого 2001 року ▪ Ціна договірна

II Всеукраїнський фестиваль майстрів мистецтв та народної творчості

Юлія Сіренко — лауреат конкурсу «Голос України» з Миколаївщини (Матеріал читайте на 16-й стор.).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

▪ 1494 р. Києву надано Магдебурзьке право — особливий порядок самоврядування.

▪ 1875 р. Народився Володимир Філатов, видатний офтальмолог і хірург. У 1936-56 рр. очолював Одеський НДІ очних хвороб, який нині носить його ім'я.

▪ 1917 р. У Петрограді перемогла Лютнева революція.

▪ 1919 р. У Києві вийшов перший номер газети «Коммунист» (пізніше — «Радянська Україна», нині — «Демократична Україна»).

27 лютого

До Ірану та Азербайджану

Розпочався офіційний візит Голови Верховної Ради України Івана Плюща на чолі української парламентської делегації до Ісламської Республіки Іран та Азербайджанської Республіки.

Плановано, що Іван Плющ зустрінеться з Головою Меджлісу (парламенту) Ірану Махді Кяррубі, а також із Президентом Ірану Сайєдом Мохаммедом Хатамі.

Передбачено виступ Голови Верховної Ради у Меджлісі.

За результатами офіційного візиту делегації Верховної Ради України до Ісламської Республіки Іран плановано підписати спільне комюніке.

У середу, 28 лютого, вранці українська делегація на чолі з Головою Верховної Ради прибуде до Азербайджанської Республіки.

У програмі візиту — зустріч віч-на-віч І. Плюща з Головою Міллі Меджлісу (парламенту) Азербайджанської Республіки Муртузом Наджафом огли Алескеровим, двосторонні переговори делегацій Верховної Ради України та азербайджанського парламенту. Має бути підписана Угода про українсько-азербайджанське парламентське співробітництво. Також передбачено зустріч Голови Верховної Ради з Прем'єр-міністром Азербайджанської Республіки Артуром Таїром огли Расізаде.

Плановано зустріч І. Плюща з Президентом Азербайджанської Республіки Гейдаром Алієвим.

Інформаційне управління Верховної Ради.

У номер

Щоб ліки лікували

Торік в Україну імпортовано лікарських засобів на 250 мільйонів доларів. Вітчизняної фармпродукції вироблено на 230 мільйонів дол. І хоча все, що продається в аптеках, проходить обов'язковий контроль в Державному фармакологічному центрі МОЗ України, іноді трапляються непорозуміння. Приміром, медичний препарат, заборонений в Росії, може реалізовуватися в нашій країні. Ця та низка інших проблем обговорювалися на засіданні Міждержавної комісії зі стандартизації, реєстрації та контролю якості ліків, виробів медичного призначення та медтехніки держав — учасниць СНД, яке проходило в Києві. Уже орієнтовно до вересня країни СНД затвердять єдині вимоги до маркування ліків іноземних фірм.

Правди, правди і тільки правди

Минулої неділі влада, як ніколи, була зацікавлена в народних гуляннях. І народ гуляв. У Києві на Хрещатику хтось святкував Масляну, хтось просто дефілював заповідною зоною, а близько 5 тисяч осіб зібралися на традиційний захід. Утім, остання неділя перед Великим постом позначилася і на традиції: мітинг протесту проти режиму відбувався під злободенним «аншлагом»: «Не все Кучмі масляна». Виступів промовців не змогли заглушити ні концерти звезених до східців міської адміністрації фольклорних колективів, ні підсилені гучномовцями записи естрадних зірок.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Рятували і дарували життя

З Індії повернувся мобільний госпіталь з 60 українських лікарів, які надавали першу допомогу постраждалим внаслідок землетрусу у штаті Гуджарат.

Як повідомляють у Міністерстві з надзвичайних ситуацій, українські лікарі успішно виконали вкрай складну і відповідальну місію. Досить сказати, що за час від 3 лютого, коли, власне, вона й розпочалася, вони прийняли 5482 пацієнти, з яких 1037 — діти. Провели 216 операцій, забезпечили стаціонарне лікування для 1028 осіб. А крім цього... прийняли пологи у 13 матерів.

Контролює за нивою

Сертифікати якості на виробництво й реалізацію насіння цукрових буряків запровадило нинішнього року Мінагрополітики. Ці документи вже отримали чотири вітчизняні насіннєві заводи — Буримський, Вінницький, Лебединський, Тростянецький. Відтепер засівати бурякове поле несертифікованим насінням заборонено.

Фальсифікація насіння завдає величезних збитків: на кожному гектарі втрачається від 20 до 50 центнерів урожайності.

Без сертифікатів якості не зможуть реалізувати насіння цукристих в Україні й зарубіжні виробники.

МВФ чекає від Кабміну довгочасних результатів у електроенергетиці

Одною з головних причин, через яку МВФ відклав надання Україні чергового траншу з програми розширеного фінансування, був спад платежів за електроенергію. Уряду доведеться за короткий час істотно збільшити збори платежів.

(Закінчення на 9-й стор.).

 Я вам пишу...

Якщо грошей нема, що робити?

Захворіла моя дружина. Добрі лікарі, любі діти Гіппократа, все своє вміння й доброту докладають, щоб її вилікувати. При цьому кожен лікар пише список медикаментів, терміново потрібних для лікування. Всі їх доводиться купувати за готівку. Та, на нещастя, хвороба прогресує і, відповідно, списки поповнюються, сума зростає. Далі — операція в Луганській обласній лікарні. І знову досвідчені лікарі рятують мою дружину.

І тепер запитання, на яке не можу знайти відповідь. А якщо у хворого немає потрібної суми на лікування? Якщо він отримує сміховинну пенсію і грошей не має?

Василь ШЕМЕТ.

Щастя Луганської області.

 Світ про Україну

Мельниченко знову дав інтерв'ю

Колишній офіцер охорони Президента України Микола Мельниченко в інтерв'ю американській газеті «Нью-Йорк таймс», опублікованому 26 лютого, звинуватив Л. Кучму в присвоєнні щонайменше 1 млрд. дол. в особистих та політичних цілях.

Мельниченко стверджує, що зроблені ним записи підтверджують: «в Україні немає більшого злочинця, ніж Кучма». Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», в інтерв'ю Кучма постає як лідер такий могутній, що може викликати прокурорів, податківців і керівників служб безпеки і давати їм накази, приміром, забезпечити перемогу на останніх президентських виборах, порушити кримінальну справу щодо політичних опонентів або «знищити» бізнесменів. Мельниченко повідомив, що його легальний статус у країні, де він тепер переховується, минув і він збирається просити США або Велику Британію захистити його сім'ю.

▪ Корпорація «ІТЕРА» почала поставляти газ на Вуглегорську ТЕС в Україні.

▪ Правоохоронці Миколаєва затримали замовника та виконавців убивства місцевого підприємця.

▪ Міжнародну премію імені Олени Теліги отримала Михайлина Коцюбинська.

▪ У Краматорську (Донецька область) за сприяння американських організацій відкрито Центр жіночого здоров'я.

P. S.

Наша адреса в Internet на сервері Української преси: http://uamedia.visti.net/golos/

Комплімент від Президента

Банкір уже має привабливий імідж. Але не скрізь...

Коментар

На розширеному засіданні у Президента країни банкіри чи не вперше почули комплімент з боку глави держави. Торік, сказав Леонід Кучма, банківська система повернулася обличчям до реальної економіки.

Жодних асоціацій про соціалізм з людським обличчям не виникло. Бо справді, відтоді, як економіка почала працювати і, природно, у неї з'явилося більше оборотних коштів, комерційні банки почали активніше кредитувати її. Особливо помітно це відбувалося минулого року в сільському господарстві. За словами глави держави, більш як 90 відсотків кредитів, наданих комерційними банками торік, сільгоспвиробник повернув. Але це ще далеко не тенденція. І Президент слушно зазначив, що механізму ефективного кредитування сільського господарства ще не віднайдено. Скажімо, запланований обсяг кредитів на нинішній рік селяни вибрали за півтора місяця.

Як неабияку перемогу Президент розцінив і прийняття Верховною Радою Закону України «Про банки і банківську діяльність». У колах фінансистів його сприймають неоднозначно, проте всі одностайні в тому, що довір'я до банкіра міцніє лише тоді, коли він працює у рамках чіткого та зрозумілого правового поля.

Банківська система, попри високий рівень інфляції, торік одержала значно менші прибутки, ніж було раніше, і цим, схоже, стала ближче до народу. На жаль (а може, на щастя), на банкірів ми дивимося своїми, а не запозиченими на Заході очима.

До речі, про Захід. Якщо пам'ятаєте, рівно рік тому Україна вмовила його почекати з остаточним виконанням своїх кредитних зобов'язань на суму 2,6 мільярда доларів до 2007 року. Але залишилася дошкульна проблема у 700 мільйонів доларів з корпоративними боргами перед Паризьким клубом кредиторів. Український банкір навіть із привабливою зовнішністю, згадуючи про те, що його країна односторонньо припинила обслуговувати цей борг, почувається ніби незручно. З'ясовується, що він набуває імідж «у себе вдома», при цьому втрачаючи свій шик «на виїзді».

Утім, глава Нацбанку Володимир Стельмах після засідання у Президента України натякнув, що паризька мода міняється в березні.

Сергій ВЛАД.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про «День Уряду України» у березні 2001 року

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 14 грудня 2000 року «Про рекомендації учасників парламентських слухань стосовно закриття Чорнобильської АЕС» Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести «День Уряду України» у Верховній Раді України 13 березня 2001 року з порядком денним:

«Інформація Кабінету Міністрів України про хід реалізації заходів, пов'язаних із виконанням рекомендацій учасників парламентських слухань стосовно закриття Чорнобильської АЕС».

2. Кабінету Міністрів України визначити доповідача, підготувати аналітичні та довідкові матеріали з даного питання і подати їх для вручення народним депутатам України до 5 березня 2001 року.

3. Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи разом з іншими заінтересованими комітетами узагальнити пропозиції народних депутатів України і матеріали, які будуть подані Кабінетом Міністрів України, підготувати співдоповідь та проект Постанови Верховної Ради України із зазначеного питання.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ, 22 лютого 2001 року.
№ 2269-III.

Умови збереження уряду Ющенка

Умовою для збереження уряду Віктора Ющенка є створення в результаті домовленостей між Президентом, урядом і парламентом коаліційного уряду. Про це заявив на прес-конференції перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук.

На його погляд, необхідно до квітня ц. р., коли уряд звітуватиме у парламенті, накласти «мораторій» на розмови про розпад парламентської більшості і «почекати, чи розпадеться нинішня більшість, чи існуватиме інша реформаторська парламентська більшість, яка підтримуватиме інший уряд на чолі з іншим прем'єром». В. Медведчук наголосив, що у В. Ющенка ще є час і можливість для збереження нинішньої парламентської більшості, яка минулого року продемонструвала свою ефективність. «Або уряд піде шляхом взаємодії з парламентською більшістю через створення коаліційного уряду і зробить спільно відповідальність, або більшість у квітні створить новий коаліційний уряд з новим прем'єром, який відповідатиме співпраці між гілками влади», — заявив В. Медведчук. Нині більшість, відзначив він, існує в повному складі — жоден з 281 народного депутата не відкликав свій підпис про входження до більшості.

Віктор Медведчук повідомив, що минулої п'ятниці у парламенті зареєстровано законопроект про внесення змін до Конституції, поданий 167 народними депутатами, зокрема, А. Матвієнком, О. Морозом, П. Симоненком та іншими. Він передбачає перерозподіл повноважень між Президентом, Кабміном і Верховною Радою у бік парламенту та уряду. Однак, вважає перший заступник Голови ВР, оскільки цей законопроект стосується внесення змін до першого і третього розділів Конституції, процедура його схвалення має бути відповідна: 300 підписів депутатів, висновок Конституційного Суду, попереднє схвалення у парламенті 300 голосами і винесення цього питання на всеукраїнський референдум. Тому внесення цього законопроекту до парламенту за звичайною процедурою В. Медведчук назвав «у юридичному аспекті некоректним».

Головним завданням парламенту на найближчий час Віктор Медведчук назвав прийняття стратегічно важливих законодавчих актів, передусім Цивільного, Митного, Податкового, Земельного і Кримінального кодексів.

Юліана ШЕВЧУК.

Генпрокуратура готує нові справи на депутатів

«Більшість депутатів — це здоровий депутатський корпус, який твердо стоїть на позиціях утвердження законності», — цими словами Генеральний прокурор України Михайло Потебенько подякував парламентаріям за те, що вони не проголосували за постанови про його відставку.

І водночас на прес-конференції пообіцяв невдовзі внести до парламенту подання про притягнення до кримінальної відповідальності «окремих» народних депутатів, яким «передавав гроші Лазаренко».

М. Потебенько спростував повідомлення деяких ЗМІ, що екс-віце-прем'єра Юлію Тимошенко переведено до СІЗО в іншу область України. «Вона перебуває в Лук'янівському СІЗО, і немає потреби її кудись переправляти», —запевнив Генпрокурор.

Минулої п'ятниці з Москви повернулася група працівників Генпрокуратури України, які допитали російського експерта Павла Іванова, котрий проводив генотипоскопічну експертизу «таращанського трупа» і стверджує, що воно на 99,9% є тілом зниклого журналіста Георгія Гонгадзе. Якщо після розгляду висновків російського експерта Генпрокуратура вирішить, що «таращанське тіло» належить Г. Гонгадзе, його матір Лесю Гонгадзе буде визнано «потерпілою», пообіцяв Михайло Потебенько. Однак заступник Генпрокурора Олексій Баганець пояснив, що ці відсотки і цифри можуть означати зовсім інше. Скажімо, що знайдене під Таращею тіло може належати... братові чи племіннику пані Лесі. Тому Генпрокуратура і надалі наполягає на проведенні генотипоскопічної експертизи за зразками крові дочок Георгія, у чому досі відмовляє його дружина Мирослава, боячись психологічно травмувати дітей. О. Баганець також повідомив, що найближчим часом Генпрокуратура із залученням міжнародних експертів проведе експертизу грунту, знайденого на трупі, яка має довести, чи було переміщено тіло.

Михайло Потебенько не виключив зв'язок між справами Тимошенко та Гонгадзе і те, що Георгій на початку «касетного скандалу» міг бути живий.

Юліана ШЕВЧУК.

***P. S.* Генпрокуратура на підставі додаткових даних експертизи визнала «таращанський труп» тілом Георгія Гонгадзе, а його матір і дружину — постраждалими. Таку вказівку, за повідомленням «Інтерфаксу-Україна», дав слідчому заступник Генпрокурора Олексій Баганець.**

Правди, правди, і тільки правди

(Початок на 1-й стор.).

«Народні умільці» з демонстрантів спритно захистили інформаційне поле мітингу від ліричних наспівів: міліції довелося охороняти лише онімілі стовпи з «примусово відключеними» динаміками. А міліцейським полковникам — охоронятися від учасниць акції «нелояльним» запевненням: «Ви що, думаєте, я за Кучму? Я — за народ». А народ в особі демонстрантів, серед яких цього разу помітно побільшало молоді, скандував: «Правду, правду, правду!», «Україні — українську владу!», «Кучму — на нари!», «Тимошенко — волю!»...

Співкоординатор акції «Україна без Кучми» Юрій Луценко, який вів мітинг, наголосив: основна мета заходу — показати Президентові, що в країні є опозиція правлячому режиму, режимові, який «об'єднав і кримінальні клани, і продажну верхівку Компартії». Промовці народні депутати Тарас Чорновіл, Валерій Асадчев, Орест Мельников, Олександр Турчинов, Олександр Мороз, Анатолій Матвієнко, відомі політики Левко Лук'яненко, Степан Хмара, Володимир Олійник та інші звертали увагу на найпринциповіші моменти: найстрашніший злочин Президента та його оточення — руйнування моралі нашого народу, для якого вже стало звичним, що його грабують, що в Україні безслідно зникають люди. Ми не можемо допустити, щоб завтра прийшов новий Кучма. Україні потрібна українська влада, а не кримінальні соратники Президента, що дбає про інтереси інших держав. Володимир Олійник провів паралель між нинішніми трагічними подіями і... комедією «Весілля в Малинівці». «Коли Кучма стверджує, що усіма конституційними заходами захищатиме державу, я розумію, буде наступ на демократію. Одне слово, як «визволення» від Грициана Таврического: влада міняється — будуть грабувати...».

Після завершення мітингу та концерту груп «Мертвий півень», «Чорний вересень», барда Андрія Шептицького, поета Сергія Жадана та інших виконавців (концерт присвячений пам'яті Георгія Гонгадзе) розпочався «народний трибунал». Л. Кучму звинуватили і визнали винним у причетності до організації вбивства Г. Гонгадзе; у корупції та одержанні хабарів від посадових осіб; в організації геноциду українського народу, внаслідок якого знищено близько 2 млн. громадян; у спробі антиконституційного заколоту та зловживанні владою. Оскільки Л. Кучма на трибунал не з'явився, то головуючий Юрій Луценко запропонував «узяти під варту опудало підсудного». По завершенні трибуналу клітку з опудалом піднесли до Верховного Суду України. Ю. Луценко заявив, що учасники трибуналу домагатимуться «справжнього суду над злочинцями».

Аналогічні акції відбулися в багатьох обласних центрах України. Зокрема, **як повідомляє наш власний кореспондент Олександр Аблицов**, у Запоріжжі «народний трибунал» над Л. Кучмою виніс вердикт: «Л. Кучма має відповідати за свої дії за законом». Учасники трибуналу вирішили передати його до Верховного Суду України.

У Дніпропетровську, за повідомленням нашого власного кореспондента Миколи Нечипоренка, учасники «суду» визнали, що Л. Кучма заслуговує покарання щонайменше у вигляді довічного ув'язнення. Це рішення буде передано до ГПУ для порушення проти Л. Кучми кримінальної справи. **У Львові, як повідомляє наш кореспондент Оксана Теленчі**, колегія «присяжних», яку очолював син командира Української повстанської армії Романа Шухевича — Юрій Шухевич, одностайно визнала Президента винним за всіма пунктами звинувачення.

Після народного трибуналу увечері ICTV в рамках вуличного телебачення демонстрував нерозривний зв'язок «батька нації» з ... власне нацією —улюбленим українським народом. Причому це палке почуття Президента помітно в'януло там, де «цікавість» вулиці не дуже тішила його слух. Леонід Кучма навіть не хотів маскувати, наскільки дратують його неприємні запитання. Тільки взаємна любов, трансформована у співчуття «дорогому Леоніду Даниловичу», на якого «ллють бруд і вкривають рубцями серце», викликала єлей на обличчі ведучого О. Богуцького і просвітлювала печальні риси самого гаранта.

Спілкування з народом було дуже корисне. Для самого народу, звичайно. Ми дізналися, перше, що в Черкасах погані дороги, бо міський голова Олійник дбає не про земляків-водіїв, а про те, як «утрамбувати» всю Україну гаслами «з брудом на Президента». Друге... Друге, правда, дізналися не до кінця. Хто сьогодні прийде із серйозними інвестиціями в Україну? — запитав нас Президент — і сам підказав відповідь: якщо подивитися на парламент, ніхто. Бо інколи в темному лісі вночі не так страшно, як у парламенті вдень. Чесне слово, має рацію Президент. Особливо в день голосування, наприклад, по Генпрокуророві. Від його результатів можна вовком завити, як у темному лісі вночі. Але це не до теми. Від гаранта серйозних інвестицій хотілося б отримати докладнішу довідку: хто з ними приходив раніше, що до скандалу з касетами, і що сталося з тими інвесторами? Чи заблукали в кулуарах парламенту, чи серед трьох стовпів нашого ринку-базару? Чи заплуталися в наших поняттях, які іменуються в середовищі відомих «законників» «верховенством права і демократії»?

Нам, народові, пояснили: той, хто затіяв цю провокацію, не думав про Україну, хоча доказів, що Україна і Леонід Кучма — це близнята-брати, не навели. Очевидно, це і так аксіома. Ми й повірили, як і в те, що «кожен хоче бути з булавою, а чи є в нього до цього тяма, не важливо». Як показує практика, це і справді не дуже суттєво. Головне, що булаву вручили (як вручили — це питання інше) більш як 16 мільйонів виборців, і Л. Кучма «не може підвести цих людей», навіть якщо багато хто з них не проти бути «підведеним». І що особливо зворушливо, Президент «казав абсолютну правду», виконав те, що обіцяв під час другої виборчої кампанії (уявляєте, що з нами було б, якби обіцянки йшли за графіком перевиконання?) і що йому «не соромно дивитися в очі громадянам України». Звичайно, в тому числі й чотирьом громадянкам з непоширеним в Україні, але дуже відомим нині прізвищем — Гонгадзе. Матері, дружині та донькам «мертвого на 99,9 відсотка» журналіста Георгія Гонгадзе.

Одне слово, з ранку до ночі нам чесно дивляться в очі. Може, тому тут темно і вдень, і вночі?

Людмила КОХАНЕЦЬ, Сергій ЛАВРЕНЮК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

«Таращанський труп» — це тіло Георгія Гонгадзе

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Кому — Масляна, кому — мітинг

Свято

Різноманітну програму святкування проводів зими киянам запропонувала міськдержадміністрація.

До традиційних місць проведення Масляної, як-от Голосіївський парк імені Максима Рильського, «Експоцентр України» (колишня ВДНГ), цього року приєднався і центр міста.

Біля кінотеатру «Орбіта», Українського дому та будинку міськдержадміністрації кожен район представляв свої творчі колективи. Щоправда, основними глядачами були мешканці наметового містечка та правоохоронці. Згодом, біля першої години дня, народу побільшало. З'явилася робота і у продавців численних торгових наметів. Можна було й традиційними млинцями поласувати, і щось додому придбати. До речі, порівняно недорого. Хоча створювалося враження, що найбільше киян було біля наметового містечка, де безкоштовно чи за кілька копійок пожертв роздавали опозиційні видання. А в цей час артисти, незважаючи на холод, усіляко розважали гостей. Подейкують, що свято на Хрещатику влаштували лише для того, щоб зменшити кількість учасників опозиційного мітингу під гаслом «Не все Кучмі масляна». Здається, це їм частково вдалося.

Богдан ДОВНИЧ.

А Актуально

Вас образив чиновник? Дзвоніть

У Львівській міській раді окрім традиційних «аварійних» номерів функціонує так званий «телефон довіри», яким насправді є комп'ютер. Кожен може набрати номер 975-999 і залишити своє повідомлення чи скаргу — сам міський голова буде поінформований про звернення. За словами керуючого справами виконкому Львівської міськради Ігоря Парасюка, телефон довіри виконує й антикорупційну функцію. Ви не знайшли спільної мови з чиновником? Дзвоніть.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

За хабар чи за політику?

Минулої неділі за підозрою в одержанні хабара в особливо великих розмірах було затримано міського голову Кіровограда Олександра Нікуліна. Під час обшуку на місці затримання у нього було вилучено 5 тисяч доларів, походження яких підозрюваний пояснити відмовився. Нині Олександр Нікулін перебуває в ізоляторі тимчасового утримання. Прокурор області Валерій Цвігун і начальник УМВС Микола Білоконь заперечують політичний підтекст затримання. Але варто зазначити, що на президентських виборах голова Кіровограда активно підтримував опонента Леоніда Кучми мера Черкас Володимира Олійника і в подальшому активно сприяв представникам опозиції та учасникам акції «Україна без Кучми».

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Олександр СИЗОНЕНКО, письменник

«Другая жизнь, и берег дальний»

Видатні українці

До сторіччя Михайла Степановича ГРИШКА

ГРИШКО Михайло Степанович (н. 27 лютого 1901 р.) —радянський співак (баритон).

Народний артист СРСР. Народився в Маріуполі в сім'ї робітника. В дитинстві співав у хорі. Працював токарем на металургійних заводах. У 1926 р. закінчив Одеську консерваторію (з класу співу Ю. Рейдер).

У 1924—27 — соліст Одеського, в 1927—36 —Харківського оперних театрів. З 1936-го — в театрі опери й балету ім. З. Паліашвілі в Тбілісі.

Гришко — один із провідних майстрів українського оперного мистецтва. Він володіє великим сценічним талантом і гнучким співучим голосом.

Яскраво й переконливо втілює Гришко музично-сценічні образи в операх українських композиторів (Микола, Остап — «Наталка Полтавка», «Тарас Бульба» М. Лисенка), російських і західноукраїнських класиків.

За участь у кінокартині «Щит Джургая» його удостоєно 1950 року Сталінської премії. Нагороджено орденом Леніна та трьома іншими орденами.

«БСЭ». Том 12. Стор. 624. 28 травня 1952 р.

Помер М. Гришко 3 липня 1973 року. В Києві. В неділю.

Величавий, кремезний, стоїть на засніженому парапеті Опери й каже через плече тому, хто йде за ним і затримався у вестибюлі:

— А я переконаний: Наполеон ніколи не помре! І якби його не було, людство придумало б Наполеона! Прибери його з новітньої історії — що залишиться? Ну що?!

Боброва шапка збита на потилицю, болгарська дублянка розстебнута — благородна цигейка темно-коричнево відтіняє і білосніжну сорочку, і темно-синій костюм з іскрою, і яскрава краватка жевріє серед зими маковим цвітом, надаючи витонченій постаті святкового й урочистого вигляду.

Високий лоб, різкий, «римський» профіль. Груди наче колесом, а живіт втягнений, як у боксера. І довгі міцні ноги в модельних черевиках твердо стоять на слизькому лабрадориті східців, якими наче невагомі пурхають балерини і повільно піднімаються сопрано та тенори, майже завжди поважні.

— Не ораторствуй, — урезонює той, до кого звернена ця палка тирада, з'являючися нарешті з вестибюля. —Он люди дивляться.

Люди і справді задивляються на двох велетнів, які стоять на парапеті, немов на п'єдесталі: і не хотів би дивитися, але ж бо дивиться!

У Києві сніг, тиша. Ласкавий передноворічний вечір туманить просвіти вулиць, а вони синіють, покриваючись серпанком далини, без якої немає історії: у мороці століть — усі принади минувшини.

— То що залишиться? — перепитує перший другого, беручи його під руку. — Пустеля?

Другий не поступається йому ні зростом, ні велечністю, ні красою. Хіба що трохи кремезніший.

— Яка там у біса пустеля? — сердиться другий, збиваючи свій каракуль на потилицю. — Ну, подумай сам: Юлій Цезар, Ганнібал, Олександр Македонський, а ще раніше — Чингісхан, Фемістокл, Ксеркс, Пісістрат — мало вони мордували людство? Товклися й шастали по його історії? А вона, наче престаріла коханка, ностальгує, нудьгує за ними — розписує подробиці їхніх кривавих пригод, а самих підносить на такі п'єдестали, що голову доводиться задирати, аж шапка падає. А про Гомера що вона знає? Тільки те, що сліпий? А про автора «Слова о полку Ігоревім»? Що був учасником того трагічного походу? А про батька історії Геродота? Про Сократа та Овідія? Майже — нічого. Ну, що ти знаєш, наприклад, про Архімеда чи Ньютона? Або про Евкліда?

— Нудьга! Нудьга! — вигукує той, що в бобровій шапці. — Що про них можуть розповісти історики? Як вони мишей ловили у своїх лабораторіях, щоб прилади не пошкодили й папір з їхніми формулами і теоремами не погризли? А Наполеон — це походи, марші, перемоги, взяті з бою міста і столиці європейських держав! Та й не тільки європейських.

Перехожі милуються на них. І навіть місто у їх присутності здається величнішим. Навіть Києву —колисці князів і гетьманів — цей аристократичний тандем надає ще більшої привабливості: коли бачиш таких видатних своїх сучасників, легше й охочіше віриться в дива давні та близькі, вигадані та справжні.

— Гришко! Гришко! — чується з натовпу. — Той, що в дублянці!

— А другий — Гмиря! О, Господи... — стогне розкішна дама в норковий шубі.

— І все-таки, коли я думаю про Наполеона, —провадить далі Гришко, сходячи на тротуар, — то пригадую Кіплінга: «Ми з тобою однієї крові — ти і я!»

— Та вгамуйся ти! — сердиться каракулева шапка на боброву. — Поглянь, яку аудиторію зібрав! — А потім увічливіше, звертаючись до перехожих: — Проходьте, товариші, проходьте. Зараз уся трупа виходитиме. Не розминутися.

А сам відводить Гришка з тротуару, заповненого людьми, на засніжений газон перед головним входом до театру. Тут усе ще зеленіє трава, вибиваючися з-під снігу.

Люди неохоче розступаються, дають дорогу на засніженому тротуарі. А деякі і з місця не зрушать — дивляться просто в очі.

— Один його похід в Африку чого вартий! — не звертаючи уваги на натовп, продовжує Гришко. — Алжир, Туніс, Марокко! За одним походом — раз! — і все французьке! А йому тільки двадцять шість.

— Двадцять вісім, — уточнює Гмиря. — Але в тому ж поході, на марші до Олександрії, він ганебно кидає в пустелі військо й біжить у Францію заради Жозефіни, котра зрадила йому з офіцером, залишивши для доручень...

— Авжеж, — сміється Гришко. — Залишив козла стерегти капусту! — І раптом обриває сміх, хмурніє: — А на якого біса вона йому, така шльондра?!

— Та вгамуйся ти, нарешті! Я тут при чому?

(Закінчення на 15-й стор.).

! У номер

Одеса

Стипендії від міського голови

200 студентів вищих та середніх навчальних закладів одержали з рук Одеського міського голови Руслана Боделана стипендії, які вручатимуться впродовж півроку. Не виключено, що й в майбутньому хтось із нинішніх щасливчиків знову стане володарем щомісячних персональних стипендій у розмірі 50 гривень для студентів вузів та 40 гривень — середніх навчальних закладів. А засновано їх з ініціативи міського голови та благодійного фонду «Одеса і одесити».

Кіровоград

Енергетики сказали: «Ні!»

На невизначений термін відкладено запуск збагачувальної фабрики Заваллівського графітного комбінату, що у Гайворонському районі. ВАТ «Кіровоградобленерго» повідомило про повне від'єднання виробництва від енергоспоживання. Радикальний крок енергетиків пояснюється півторамільйонною заборгованістю комбінату за спожиту електроенергію.

Київ

Буряти пообіцяли вибух. Демографічний

Бурятська діаспора в Україні зібралася в Українському домі для святкування свого Нового року лише 24 лютого. Прийшов на свято і найвисокопоставленіший бурят у нашій країні — перший віце-прем'єр Юрій Єхануров. Він закликав усіх не пропустити в грудні перепису населення й дружно записатися бурятами. В Києві їх нині майже 80, а по всій Україні — близько 800. Діаспора не дуже численна. До речі, син засновника Бурятського культурного товариства в Україні генерал Цирендоржієв, який приїхав із Москви, закликав бурятів до організації... демографічного вибуху, пообіцявши при цьому... допомогти. Порадою. А ще святкового дня раділи й виходу в світ нового видання — збірника наукових статей «Цирендоржієвські читання».

Одне слово, настрій панував веселий і святковий. Відбулася церемонія очищення вогнем. Діти розповідали вірші бурятською та українською мовами, дорослі співали пісень тими самими мовами...

Одним абзацом

- **Цими вихідними на Львівщині завдяки позиці у 100 тисяч гривень, наданій з обласного бюджету, було відновлено трансляцію трьох загальнонаціональних телеканалів.**
- **Вінницькі філії банків упродовж двох перших місяців цього року видали стільки кредитів, скільки за чотири останні роки. Таку фінансову активність спеціалісти пояснюють конкуренцією банківських установ — їх в області вже 13.**
- **На берлінській міжнародній виставці «Зелений тиждень», яка раз на два роки збирає виробників лікеро-горілчаної продукції, полтавські горілки були серед кращих.**
- **Близько 100 тисяч гривень запланував витратити Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча на організацію роботи і оснащення лабораторії з контролю якості пально-мастильних матеріалів, які надходять на підприємство.**
- **При Харківському військовому університеті створено обласний ліцей з підсиленою військовою та фізичною підготовкою.**

Фотофакт

У селі Ставрове Краснооknянського району, що на Одещині, тривають роботи з ліквідації наслідків торішньої стихії.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

В одержанні хабара підозрюється мер Кіровограда

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист економічної конкуренції

Цей Закон визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності і спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Терміни, що вживаються в цьому Законі, мають таке значення:

економічна конкуренція (конкуренція) — змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку;

інформація — відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

контроль — вирішальний вплив однієї чи декількох пов'язаних юридичних та/або фізичних осіб на господарську діяльність суб'єкта господарювання чи його частини, який здійснюється безпосередньо або через інших осіб, зокрема завдяки: праву володіння чи користування всіма активами чи їх значною частиною; праву, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління суб'єкта господарювання; укладенню договорів і контрактів, які дають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання; заміщенню посади керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особою, яка вже обіймає одну чи кілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання; обійманню більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів суб'єкта господарювання особами, які вже обіймають одну чи кілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання. Пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання;

малий та середній підприємець — суб'єкт господарювання, доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній фінансовий рік чи вартість активів якого не перевищує суми, еквівалентної 500 тисячам євро, визначеної за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року, якщо на ринках, на яких діє цей підприємець, є конкуренти із значно більшою ринковою часткою;

монополізація — досягнення суб'єктом господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку товару, підтримання або посилення цього становища;

органи влади — міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринку цінних паперів, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади;

об'єднання — об'єднання юридичних та (або) фізичних осіб, у тому числі об'єднання підприємств, а також громадські організації;

органи адміністративно-господарського управління та контролю — суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування;

органи Антимонопольного комітету України —Антимонопольний комітет України, постійно діючі та тимчасові адміністративні колегії Антимонопольного комітету України, державний уповноважений Антимонопольного комітету України, адміністративні колегії територіальних відділень Антимонопольного комітету України;

ринок товару (товарний ринок) — сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;

суб'єкт господарювання — юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності. Господарською діяльністю не вважається діяльність фізичної особи з придбання товарів народного споживання для кінцевого споживання;

товар — будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цим Законом регулюються відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією.

2. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Стаття 3. Законодавство про захист економічної конкуренції

1. Законодавство про захист економічної конкуренції ґрунтується на нормах, установлених Конституцією України, і складається із цього Закону, законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист від недобросовісної конкуренції», інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

3. Особливості застосування законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема щодо певних галузей промисловості, можуть бути встановлені виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Стаття 4. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму

1. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

2. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

3. Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

4. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.

5. З метою однакового застосування норм законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, Антимонопольний комітет України дає рекомендаційні роз'яснення з питань застосування цього законодавства.

Розділ II. АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

Стаття 5. Узгоджені дії

1. Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання.

2. Особи, які чинять або мають намір чинити узгоджені дії, є учасниками узгоджених дій.

Стаття 6. Антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання

1. Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

2. Антиконкурентними узгодженими діями, зокрема, визнаються узгоджені дії, які стосуються:

1) встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів;

2) обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними;

3) розподілу ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками;

4) спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів;

5) усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців;

6) застосування різних умов до рівнозначних угод з іншими суб'єктами господарювання, що ставить останніх у невигідне становище в конкуренції;

7) укладення угод за умови прийняття іншими суб'єктами господарювання додаткових зобов'язань, які за своїм змістом або згідно з торговими та іншими чесними звичаями в підприємницькій діяльності не стосуються предмета цих угод;

8) суттєвого обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин.

3. Вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

4. Особа, що вчинила антиконкурентні узгоджені дії, але раніше за інших учасників цих дій добровільно повідомила про це Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення та надала інформацію, яка має суттєве значення для прийняття рішення у справі, звільняється від відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій, передбаченої статтею 52 цього Закону.

Не може бути звільнена від відповідальності особа, визначена у цій частині, якщо вона:

не вжила ефективних заходів стосовно припинення нею антиконкурентних узгоджених дій після повідомлення про них Антимонопольному комітету України;

була ініціатором чи забезпечувала керівництво антиконкурентними узгодженими діями;

не надала всіх доказів або інформації стосовно вчинення нею порушення, про які їй було відомо та які вона могла безперешкодно отримати.

Стаття 7. Узгоджені дії малих або середніх підприємців

Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до будь-яких добровільних узгоджених дій малих або середніх підприємців щодо спільного придбання товарів, які не призводять до суттєвого обмеження конкуренції та сприяють підвищенню конкурентоспроможності малих або середніх підприємців.

Стаття 8. Узгоджені дії стосовно постачання та використання товарів

1. Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до узгоджених дій щодо постачання чи використання товарів, якщо учасник узгоджених дій стосовно іншого учасника узгоджених дій встановлює обмеження на:

використання поставлених ним товарів чи товарів інших постачальників;

придбання в інших суб'єктів господарювання або продаж іншим суб'єктам господарювання чи споживачам інших товарів;

придбання товарів, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не належать до предмета угоди;

формування цін або інших умов договору про продаж поставленого товару іншим суб'єктам господарювання чи споживачам.

2. До узгоджених дій, передбачених частиною першою цієї статті, застосовуються положення статті 6 цього Закону, якщо такі узгоджені дії:

призводять до суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині, у тому числі монополізації відповідних ринків;

обмежують доступ на ринок інших суб'єктів господарювання;

призводять до економічно необґрунтованого підвищення цін або дефіциту товарів.

Стаття 9. Узгоджені дії стосовно прав інтелектуальної власності

1. Положення статті 6 цього Закону не застосовуються до угод про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об'єкта права інтелектуальної власності в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону угоди, якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

2. Вважається, що не виходять за межі прав, зазначених у частині першій цієї статті, обмеження стосовно обсягу прав, які передаються, строку та території дії дозволу на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також виду діяльності, сфери використання, мінімального обсягу виробництва.

Стаття 10. Узгоджені дії, які можуть бути дозволені

1. Узгоджені дії, передбачені статтею 6 цього Закону, можуть бути дозволені відповідними органами Антимонопольного комітету України, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють:

вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару;

техніко-технологічному, економічному розвитку;

розвитку малих або середніх підприємців;

оптимізації експорту чи імпорту товарів;

розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари;

раціоналізації виробництва.

2. Узгоджені дії, передбачені в частині першій цієї статті, не можуть бути дозволені органами Антимонопольного комітету України, якщо конкуренція суттєво обмежується на всьому ринку чи в значній його частині.

3. Кабінет Міністрів України може дозволити узгоджені дії, на які Антимонопольним комітетом України не було надано дозволу відповідно до частини другої цієї статті, якщо учасники узгоджених дій доведуть, що позитивний ефект для суспільних інтересів переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

4. Дозвіл згідно з частиною третьою цієї статті не може бути наданий, якщо:

учасники узгоджених дій застосовують обмеження, які не є необхідними для реалізації узгоджених дій;

обмеження конкуренції становить загрозу системі ринкової економіки.

5. Вчинення узгоджених дій, передбачених частиною першою цієї статті, забороняється до отримання в установленому порядку дозволу органів Антимонопольного комітету України.

Стаття 11. Типові вимоги до узгоджених дій

1. Антимонопольний комітет України може визначати типові вимоги до узгоджених дій, передбачених у статтях 7, 8, 9 і 10 цього Закону.

2. Узгоджені дії, що відповідають типовим вимогам до певних видів узгоджених дій, встановлених Антимонопольним комітетом України, дозволяються і не потребують згоди органів Антимонопольного комітету України відповідно до частини першої статті 10 цього Закону, якщо про це прямо вказано в рішенні Антимонопольного комітету України про встановлення типових вимог.

Стаття 12. Монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

1. Суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

2. Монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

3. Монопольним (домінуючим) також може бути визнане становище суб'єкта господарювання, якщо його частка на ринку товару становить 35 або менше відсотків, але він не зазнає значної конкуренції, зокрема внаслідок порівняно невеликого розміру часток ринку, які належать конкурентам.

4. Вважається, що кожен із двох чи більше суб'єктів господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо стосовно певного виду товару між ними немає конкуренції або є незначна конкуренція і щодо них, разом узятих, виконується одна з умов, передбачених частиною першою цієї статті.

5. Монопольним (домінуючим) вважається також становище кожного з кількох суб'єктів господарювання, якщо стосовно них виконуються такі умови:

сукупна частка не більше ніж трьох суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 50 відсотків;

сукупна частка не більше ніж п'яти суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 70 відсотків —

і при цьому вони не доведуть, що стосовно них не виконуються умови частини четвертої цієї статті.

Стаття 13. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

1. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, зокрема обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається:

1) встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

2) застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин;

3) обумовлення укладання угод прийняттям суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору;

4) обмеження виробництва, ринків або технічного розвитку, що завдало чи може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, покупцям, продавцям;

5) часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання;

6) суттєве обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин;

7) створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.

3. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 14. Висновки щодо кваліфікації дій

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування органи Антимонопольного комітету України можуть надавати суб'єктам господарювання на підставі наданої ними інформації висновки у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням статей 6, 10 та 13 цього Закону.

Розділ III. АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОРГАНІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Стаття 15. Антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

1. Антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

2. Антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються:

заборона або перешкоджання створенню нових підприємств чи здійснення підприємництва в інших організаційних формах у будь-якій сфері діяльності, а також встановлення обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до вступу в асоціації, концерни, міжгалузеві, регіональні чи інші форми об'єднань або здійснення концентрації суб'єктів господарювання в інших формах;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;

будь-яка дія, спрямована на централізований розподіл товарів, а також розподіл ринків між суб'єктами господарювання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи закупівель або за колом споживачів чи продавців;

встановлення заборони на реалізацію певних товарів з одного регіону країни в іншому або надання дозволу на реалізацію товарів з одного регіону в іншому в певному обсязі чи за виконання певних умов;

надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;

дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;

дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

3. Вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 16. Заборона делегування повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування

Органам влади та органам місцевого самоврядування забороняється делегування окремих владних повноважень об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Стаття 17. Заборона схилення до порушень законодавства про захист економічної конкуренції та їх легітимації

Забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Розділ IV. ОБМЕЖУВАЛЬНА ТА ДИСКРИМІНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ

Стаття 18. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань

1. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється схиляти інших суб'єктів господарювання до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяти вчиненню таких порушень.

2. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється примушувати інших суб'єктів господарювання:

до антиконкурентних узгоджених дій, визначених статтею 6 цього Закону;

до узгоджених дій, визначених статтями 7, 8, 9 та 10 цього Закону;

до участі у концентрації суб'єктів господарювання, визначеної статтею 22 цього Закону.

Стаття 19. Неправомірне використання суб'єктом господарювання ринкового становища

1. Суб'єктам господарювання, які отримали дозвіл відповідних органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії відповідно до частини першої статті 10 цього Закону, суб'єктам господарювання, узгоджені дії яких дозволені згідно із статтями 7, 8 і 9 цього Закону, забороняється встановлювати щодо господарської діяльності суб'єктів господарювання обмеження, які, як правило, не застосовуються до інших суб'єктів господарювання, або застосовувати без об'єктивно виправданих причин різний підхід до різних суб'єктів господарювання.

2. Суб'єктам господарювання, які відповідно до частини третьої статті 10 цього Закону отримали дозвіл Кабінету Міністрів України на узгоджені дії незалежно від наявності в них монопольного становища, забороняється вчиняти дії, що вважаються зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, відповідно до статті 13 цього Закону.

3. Суб'єктам господарювання, зазначеним у частині першій цієї статті, забороняється схиляти інших суб'єктів господарювання до надання будь-яким суб'єктам господарювання без об'єктивних причин переважних умов у господарській діяльності.

4. Положення частин першої та третьої цієї статті застосовуються також до суб'єктів господарювання, якщо від них через відсутність альтернативних джерел отримання чи постачання певного виду товарів залежать малі або середні підприємці. Продавець певного виду товарів вважається таким, що залежить від покупця, якщо цей покупець отримує від такого продавця, крім традиційних торговельних знижок чи винагород в іншій формі, особливу винагороду, яку не отримують інші подібні покупці.

Стаття 20. Дискримінація конкурентів суб'єктами господарювання

Суб'єктам господарювання, що мають значно більший ринковий вплив порівняно з малими або середніми підприємцями, які є їх конкурентами, забороняється створення перешкод у господарській діяльності малим або середнім підприємцям, зокрема вчинення дій, заборонених згідно з частинами першою та третьою статті 19 цього Закону.

Стаття 21. Обмежувальна діяльність об'єднань

1. Не допускається обмежувальна діяльність об'єднань шляхом відмови суб'єктові господарювання у прийнятті до такого об'єднання, яка ставить його у невигідне становище в конкуренції, якщо така відмова є необґрунтованою і невиправданою.

2. Частина перша цієї статті застосовується до об'єднань, якщо стосовно них виконуються такі умови:

об'єднання може об'єднати всіх учасників певного ринку чи території;

об'єднання створюється чи діє для досягнення цілей, що не передбачають отримання прибутку;

створення та діяльність об'єднання не призводить до економічної концентрації та антиконкурентних узгоджених дій згідно з цим Законом.

Розділ V. КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 22. Концентрація суб'єктів господарювання

1. З метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання (далі — концентрація).

2. Концентрацією визнається:

1) злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого;

2) набуття безпосередньо або через інших осіб контролю одним або кількома суб'єктами господарювання над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання, зокрема, шляхом:

а) безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність іншим способом активів у вигляді цілісного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування активами у вигляді цілісного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, в тому числі придбання активів суб'єкта господарювання, що ліквідується;

б) призначення або обрання на посаду керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особи, яка вже обіймає одну чи кілька з перелічених посад в інших суб'єктах господарювання, або створення ситуації, при якій більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів двох чи більше суб'єктів господарювання обіймають одні й ті самі особи;

в) створення суб'єкта господарювання двома і більше суб'єктами господарювання, який тривалий період буде самостійно здійснювати господарську діяльність, і при цьому зазначене створення не приводить до координації конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили цей суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання;

3) безпосереднє або опосередковане придбання, набуття у власність іншим способом чи одержання в управління часток (акцій, паїв), що забезпечує досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання.

3. Не вважаються концентрацією:

1) створення суб'єкта господарювання, метою чи внаслідок створення якого здійснюється координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання. Такі дії розглядаються як узгоджені дії відповідно до абзацу другого частини першої статті 5 цього Закону;

2) придбання часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, якщо це придбання здійснюється з метою їх наступного перепродажу за умови, що зазначена особа не бере участі в голосуванні у вищому органі чи інших органах управління суб'єкта господарювання. У такому випадку наступний перепродаж має бути здійснений протягом одного року з дня придбання часток (акцій, паїв). На клопотання зазначених осіб із обґрунтуванням про неможливість здійснення наступного перепродажу органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти рішення про продовження цього строку;

3) дії, які здійснюються між суб'єктами господарювання, пов'язаними відносинами контролю, у випадках, передбачених частиною другою цієї статті, крім випадків набуття такого контролю без отримання дозволу Антимонопольного комітету України, якщо необхідність отримання такого дозволу передбачена законом;

4) набуття контролю над суб'єктом господарювання або його частиною, в тому числі завдяки праву управління та розпорядження його майном арбітражним керуючим, службовою чи посадовою особою органу державної влади.

Стаття 23. Учасники концентрації суб'єктів господарювання

Учасниками концентрації визнаються:

суб'єкти господарювання, стосовно яких здійснюється або має здійснитися злиття, приєднання;

суб'єкти господарювання, які набувають або мають намір набути контроль над суб'єктом господарювання, чи суб'єкти господарювання, щодо яких набувається або має набутися контроль;

суб'єкти господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) яких набуваються у власність, одержуються в управління (користування), оренду, лізинг, концесію або мають набутися, та їх покупці (одержувачі), набувачі;

суб'єкти господарювання, що є або мають намір стати засновниками (учасниками) новостворюваного суб'єкта господарювання. У разі коли одним із засновників є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, орган адміністративно-господарського управління та контролю, учасником концентрації вважається також суб'єкт господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) якого вносяться до статутного фонду новостворюваного суб'єкта господарювання;

фізичні та юридичні особи, пов'язані з учасниками концентрації, зазначеними в абзацах другому—п'ятому цієї статті, відносинами контролю, що дає підстави визнати відповідну групу осіб згідно із статтею 1 цього Закону єдиним суб'єктом господарювання.

Стаття 24. Випадки, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Концентрація може бути здійснена лише за умови попереднього отримання дозволу Антимонопольного комітету України чи адміністративної колегії Антимонопольного комітету України:

у випадках, передбачених частиною другою статті 22 цього Закону та іншими актами законодавства, коли сукупна вартість активів або сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, за останній фінансовий рік, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 12 мільйонам євро, визначену за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року, і при цьому:

вартість (сукупна вартість) активів або обсяг (сукупний обсяг) реалізації товарів, у тому числі за кордоном, не менш як у двох учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищує суму, еквівалентну 1 мільйону євро, визначену за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року у кожного, та

вартість (сукупна вартість) активів або обсяг (сукупний обсяг) реалізації товарів в Україні хоча б одного учасника концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищує суму, еквівалентну 1 мільйону євро, визначену за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року.

2. При розрахунку обсягів реалізації товарів учасників концентрації використовується сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вирахуванням суми податку на додану вартість, акцизного збору, інших податків або зборів, базою для оподаткування в яких є оборот, за останній фінансовий звітний рік, що передував поданню заяви. Кошти, отримані від реалізації товарів у межах однієї групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, якщо такий облік ведеться, не враховуються.

3. Якщо учасниками концентрації виступають комерційні банки, для розрахунку вартості активів та обсягів реалізації використовується десята частина вартості активів комерційного банку. У випадках, коли учасниками концентрації є страховики, для розрахунку вартості активів страховика використовується сума нетто-активів, а для розрахунку обсягів реалізації товарів — сума доходів від страхової діяльності, визначених відповідно до законодавства України про страхову діяльність.

4. Порядок обчислення порогових показників, що використовуються для цілей цієї статті, а також його особливості стосовно окремих категорій суб'єктів господарювання встановлюються Антимонопольним комітетом України.

5. Концентрація, яка потребує дозволу відповідно до частини першої цієї статті, забороняється до надання дозволу на її здійснення. До надання такого дозволу учасники концентрації зобов'язані утримуватися від дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції та неможливості відновлення початкового стану.

Стаття 25. Підстави надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України надають дозвіл на концентрацію у разі, якщо вона не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині.

2. Кабінет Міністрів України може дозволити концентрацію, на здійснення якої Антимонопольний комітет України не надав дозволу як на таку, що не відповідає умовам частини першої цієї статті, якщо позитивний ефект для суспільних інтересів зазначеної концентрації переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

3. Дозвіл згідно з частиною другою цієї статті не може бути наданий, якщо обмеження конкуренції, зумовлені концентрацією:

не є необхідними для досягнення мети концентрації;

становлять загрозу системі ринкової економіки.

Розділ VI. РОЗГЛЯД ЗАЯВ ТА СПРАВ ПРО НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА УЗГОДЖЕНІ ДІЇ, КОНЦЕНТРАЦІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 26. Подання заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Учасники узгоджених дій, учасники концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України, звертаються:

із заявою про надання дозволу на узгоджені дії — до Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень;

із заявою про надання дозволу на концентрацію — до Антимонопольного комітету України.

Учасники узгоджених дій, концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю подають спільну заяву. Інформація з обмеженим доступом, необхідна для розгляду заяви, може подаватися до відповідних органів Антимонопольного комітету України цими особами окремо.

Зазначені особи можуть визначити особу, яка представляє їх інтереси та подає заяву.

Заява та додані до неї документи мають містити повну та достовірну інформацію.

У разі подання недостовірної інформації заявники несуть відповідальність згідно із статтею 52 цього Закону.

2. Заява вважається прийнятою до розгляду після 15 днів з дня її надходження, якщо протягом цього часу державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова його територіального відділення не повернули заявнику заяву із повідомленням, що вона та інші документи не відповідають встановленим Антимонопольним комітетом України вимогам і це перешкоджає її розгляду.

У разі, якщо учасник концентрації відмовляє іншому учаснику концентрації — заявнику у наданні документів та іншої інформації, необхідної для розгляду Антимонопольним комітетом України чи адміністративною колегією Антимонопольного комітету України заяви, державний уповноважений Антимонопольного комітету України на підставі звернення заявника приймає розпорядження про надання учасником концентрації такої інформації у визначений строк. Про прийняте розпорядження повідомляється заявнику. Заява вважається прийнятою до розгляду після отримання всієї інформації, передбаченої цим розпорядженням.

3. Якщо дозвіл на узгоджені дії було надано органами Антимонопольного комітету України на конкретно визначений строк, суб'єкти господарювання мають право звернутися до органів Антимонопольного комітету України із заявою про продовження дії дозволу. Така заява подається за три місяці до закінчення строку дії дозволу.

4. У разі, якщо узгоджені дії чи концентрація провадяться із застосуванням конкурсних процедур (торги, аукціони, конкурси, тендери тощо), заява може подаватись як до початку конкурсної процедури, так і після, але не пізніше тридцяти днів з дати оголошення переможця, якщо інше не передбачено законом.

5. Якщо суб'єкт господарювання вчиняє рівноцінні узгод-

жені дії з різними суб'єктами господарювання, заява може бути подана щодо однієї узгодженої дії за умови надання інформації щодо всіх інших учасників узгоджених дій у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

Стаття 27. Розгляд заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на узгоджені дії протягом трьох місяців з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

Заява про зміни в узгоджених діях, на які було отримано дозвіл органу Антимонопольного комітету України, що не змінюють кола учасників і не поширюються на інші товарні ринки, розглядається органами Антимонопольного комітету України протягом тридцяти днів.

Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на концентрацію протягом тридцяти днів з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

2. Заява залишається без розгляду у випадку надходження від заявника клопотання про відкликання заяви, про що приймається розпорядження відповідних органів Антимонопольного комітету України.

3. Залишення заяви без розгляду не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з повторною заявою.

4. Інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а саме щодо: організаційно-правової форми учасників узгоджених дій, їх місцезнаходження та їх представництв, філій, а також виду та змісту узгоджених дій може бути опублікована в друкованих чи електронних засобах масової інформації або оприлюднена Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням в інший спосіб.

Крім того, може бути оприлюднена й інша інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а також інформація щодо концентрації, якщо така інформація раніше була публічно оголошена або заявник не заперечує проти такої публікації.

Стаття 28. Прийняття рішень у заявах про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України не розпочали розгляду справи про узгоджені дії чи концентрацію, рішення про надання дозволу на узгоджені дії чи концентрацію вважається прийнятим.

2. Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, відповідно до частини першої цієї статті, вважається останній день строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону.

Стаття 29. Надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України надають суб'єктам господарювання, органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю на підставі заяви про надання попередніх висновків та доданої до неї інформації попередні висновки стосовно узгоджених дій; Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України — щодо концентрації.

Строк розгляду заяв про надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації становить один місяць.

2. Попередні висновки відповідного органу Антимонопольного комітету України надаються у формі листа, в якому зазначається про:

можливість надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

можливість відмови в наданні дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

необхідність чи відсутність необхідності одержання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

недостатність інформації для будь-якого висновку.

3. Одержання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації не звільняє учасників узгоджених дій, учасників концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю від необхідності звернутися до відповідних органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію у випадках, передбачених статтями 10 та 24 цього Закону.

Стаття 30. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. У разі виявлення підстав для заборони узгоджених дій, концентрації, а також у разі необхідності проведення складного поглибленого дослідження чи експертизи відповідні органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про узгоджені дії чи концентрацію, про що приймається розпорядження та письмово повідомляється особа, яка подала заяву. Разом із повідомленням про початок розгляду справи надсилається перелік інформації, яку заявник повинен надати для прийняття органами Антимонопольного комітету України рішення у справі.

2. Органи Антимонопольного комітету України можуть запитувати у заявника та інших осіб додаткову інформацію, якщо її відсутність перешкоджає розгляду справи, а також призначити експертизу в порядку, визначеному статтею 43 цього Закону.

3. Строк розгляду справи про узгоджені дії чи концентрацію не повинен перевищувати трьох місяців. Перебіг строку починається з дня подання заявником у повному обсязі інформації та отримання висновку експерта згідно з частинами першою та другою цієї статті. Якщо протягом строку розгляду справи органами Антимонопольного комітету України рішення не прийнято, вважається, що на узгоджені дії чи концентрацію надано дозвіл.

Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію вважається останній день строку розгляду справи, передбачений абзацом першим цієї частини.

4. Розгляд справи зупиняється у разі неможливості її розгляду до вирішення органом Антимонопольного комітету України, судом, арбітражним судом пов'язаної з нею іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання. Про зупинення розгляду справи та його поновлення органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляється заявнику.

Органи Антимонопольного комітету України поновлюють розгляд справи після усунення обставин, які зумовили його зупинення.

Перебіг строку розгляду справи зупиняється з дня зупинення розгляду справи. З дня поновлення розгляду перебіг строку розгляду справи продовжується.

5. У розгляді заяв, справ можуть брати участь треті особи, якщо рішення органів Антимонопольного комітету України може суттєво зачепити їх права та інтереси, охоронювані цим Законом.

Питання про залучення до участі у розгляді справи третіх осіб вирішується органами Антимонопольного комітету України. Про залучення третьої особи органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 31. Рішення у справах про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. За результатами розгляду справ про узгоджені дії, концентрацію приймається рішення:

Антимонопольним комітетом України — про надання дозволу на узгоджені дії; заборону узгоджених дій; надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; заборону концентрації;

адміністративною колегією Антимонопольного комітету України — про надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; надання дозволу на узгоджені дії, крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій;

державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, відповідною адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України — про надання дозволу на узгоджені дії, крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій.

2. Рішення органів Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію може бути обумовлено виконанням учасниками узгоджених дій, концентрації певних вимог і зобов'язань, які усувають або пом'якшують негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію. Такі умови і зобов'язання можуть стосуватися, зокрема, обмеження стосовно управління, користування чи розпорядження майном, а також зобов'язання суб'єкта господарювання здійснити відчуження майна.

Рішення про надання дозволу на узгоджені дії може бути надано на невизначений або конкретно визначений строк, який, як правило, не повинен перевищувати п'яти років.

3. Узгоджені дії, концентрація мають бути здійснені протягом року з дня прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, якщо більший строк не визначено у рішенні. Якщо узгоджені дії, концентрація у цей строк не здійснені, учасники узгоджених дій, концентрації мають подати нову заяву про отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії, концентрацію.

4. Заявнику надсилається рішення, крім інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб.

5. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених статтею 58 цього Закону. Вони мають право виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

6. Інформація про прийняті рішення за результатами розгляду заяв, справ про узгоджені дії, концентрацію може бути опублікована в «Офіційному віснику України», інших друкованих чи електронних засобах масової інформації або оприлюднена в інший спосіб.

Стаття 32. Підстави закриття розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання підлягає закриттю без прийняття рішення по суті у разі:

надходження від заявника клопотання про відкликання заяви або про закриття розгляду справи;

неподання заявником інформації у визначений органами Антимонопольного комітету України, головою його територіальних відділень строк, якщо відсутність такої інформації перешкоджає розгляду справи.

2. Закриття розгляду справи не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з новою заявою про надання згоди на узгоджені дії, концентрацію.

Стаття 33. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію

1. У тридцятиденний строк від дня прийняття рішення Антимонопольним комітетом України про заборону узгоджених дій чи концентрації особи, визначені в частині першій статті 26 цього Закону, можуть звернутися до Кабінету Міністрів України із заявою про надання дозволу на відповідні узгоджені дії чи концентрацію на підставі частини третьої статті 10 або частини другої статті 25 цього Закону.

2. Кабінет Міністрів України приймає мотивоване рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію або про відмову у наданні такого дозволу.

3. Рішення Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію може містити певні вимоги та зобов'язання до учасників узгоджених дій концентрації, в тому числі стосовно вчинення ними певних дій. Такі вимоги та зобов'язання не можуть бути спрямовані на здійснення тривалого контролю за діяльністю учасників узгоджених дій, концентрації.

4. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію встановлюється Кабінетом Міністрів України та має, зокрема, передбачати:

створення комісії з числа незалежних експертів для оцінки позитивних і негативних наслідків узгоджених дій, концентрації;

встановлення порядку здійснення контролю за виконанням рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

5. У разі втрати чинності рішенням Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію чи визнання його недійсним в установленому порядку органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про вжиття заходів з відновлення початкового становища чи інших заходів, які усувають або пом'якшують негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію.

Стаття 34. Плата для відшкодування витрат, пов'язаних із розглядом заяв

1. За подання заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, надання висновків відповідно до статей 14 та 29 цього Закону справляється плата в розмірах, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Плата справляється:

із заяв про надання дозволу на концентрацію — у розмірі 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань — у розмірі 220 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

із заяв про надання дозволу на узгоджені дії — у розмірі 150 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань — у розмірі 70 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

із заяв про надання висновків відповідно до статей 14 та 29 цього Закону — у розмірі 80 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за видачу додаткових примірників завірених копій рішень з питань, передбачених цією частиною, — у розмірі 0,5 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян за кожен примірник.

3. Плата зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України як власні надходження Антимонопольного комітету України і використовується на потреби Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень, якщо інше прямо не передбачено законом.

4. Неподання до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення документа, що підтверджує сплату збору, є підставою для залишення заяви без руху на строк, визначений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення. У разі несплати суми збору у строк, визначений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення, заява залишається без розгляду, що не позбавляє заявника права звернутися до цього органу з повторною заявою.

5. Подання повторної заяви, в якій обставини, що характеризують узгоджені дії, концентрацію, суттєво не змінилися, не потребує повторного внесення плати.

Розділ VII. РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 35. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції починається з прийняттям розпорядження про початок розгляду справи та закінчується прийняттям рішення у справі.

2. При розгляді справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України:

збирають і аналізують документи, висновки експертів, пояснення осіб, іншу інформацію, що є доказом у справі, та приймають рішення у справі в межах своїх повноважень;

отримують пояснення осіб, які беруть участь у справі, або будь-яких осіб за їх клопотанням чи з власної ініціативи.

Стаття 36. Підстави для початку розгляду справи

1. Органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції за:

заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій про порушення їх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених цим Законом як порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

поданнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України.

У разі надходження від заявника клопотання про можливість настання негативних наслідків, пов'язаних із поданням заяви, та з метою захисту його інтересів розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинається за власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України.

2. У випадках, коли порушення законодавства про захист економічної конкуренції не має відчутного впливу на умови конкуренції на ринку, заявнику може бути відмовлено у розгляді справи.

Стаття 37. Початок розгляду справи

1. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають розпорядження про початок розгляду справи.

2. Розпорядження про початок розгляду справи надсилається відповідачу протягом трьох робочих днів з дня його прийняття.

3. Повідомлення про початок розгляду справи надсилається заявнику та третім особам.

Стаття 38. Об'єднання і виділення справ, зупинення розгляду справи та його поновлення

1. Органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти розпорядження про об'єднання кількох справ в одну або про виділення справи для окремого розгляду.

2. Розгляд справи може бути зупинено з власної ініціативи відповідного органу Антимонопольного комітету України чи за заявою особи, яка бере участь у справі, до завершення розгляду органом Антимонопольного комітету України, судом, арбітражним судом пов'язаної з цією справою іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання. Про зупинення розгляду справи та його поновлення приймається розпорядження.

Стаття 39. Особи, які беруть участь у справі

1. Особами, які беруть участь у справі, визнаються: сторони, треті особи, їх представники.

2. Сторонами у справі є відповідач і заявник (у разі якщо справу розпочато за відповідною заявою).

Заявником є особа, яка подала заяву, подання про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідачем є особа, щодо якої здійснюється розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Третьою особою є особа, залучена до участі у справі у зв'язку з тим, що рішення може суттєво зачепити її права та інтереси, охоронювані цим Законом. Про визнання третьою особою органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

3. Встановивши, що як відповідач до участі у справі повинна бути залучена інша особа, органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження про заміну відповідача або про залучення до участі у справі співвідповідачів, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 40. Права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі

1. Особи, які беруть (брали) участь у справі, мають право:

ознайомлюватися з матеріалами справи (крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи);

наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення (заперечення);

одержувати копії рішень у справі (витяги з них, крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі);

оскаржувати рішення в порядку, визначеному законом.

2. Особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно користуватися належними їм правами.

Стаття 41. Забезпечення доказів

1. Доказами у справі можуть бути будь-які фактичні дані, які дають можливість встановити наявність або відсутність порушення.

Ці дані встановлюються такими засобами: поясненнями сторін і третіх осіб, поясненнями службових осіб та громадян, письмовими доказами, речовими доказами і висновками експертів.

Усні пояснення сторін, третіх осіб, службових чи посадових осіб та громадян, які містять дані, що свідчать про наявність чи відсутність порушення, фіксуються у протоколі.

2. Збір доказів здійснюється Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями незалежно від місцезнаходження доказів.

3. Особи, які беруть участь у справі, мають право надавати докази та доводити їх достовірність (об'єктивність).

Стаття 42. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Суб'єкт господарювання не може бути притягнений до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, якщо минув строк давності притягнення до відповідальності.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції становить п'ять років з дня вчинення порушення, а в разі

триваючого порушення — з дня закінчення вчинення порушення.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктами 13—-16 статті 50 цього Закону, становить три роки з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення — з дня закінчення вчинення порушення.

2. Перебіг строку давності зупиняється на час розгляду органами Антимонопольного комітету України справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Стаття 43. Забезпечення проведення експертизи

1. Органи Антимонопольного комітету України за власною ініціативою чи за клопотанням особи, яка бере участь у справі, мають право призначати експертизу, про що приймається розпорядження.

2. Призначаючи експертизу та встановлюючи коло питань, що слід поставити перед експертами, відповідний орган Антимонопольного комітету України має право запитати пропозиції сторін та інших осіб, які беруть участь у справі. У розпорядженні про призначення експертизи зазначаються питання, на які потрібні висновки експертів, та особа, яка буде проводити експертизу.

3. Експертиза проводиться експертами відповідних установ або іншими спеціалістами. Експертом може бути призначена будь-яка особа, яка володіє необхідними знаннями для дачі висновку.

4. Орган Антимонопольного комітету України, якщо це необхідно для дачі висновку, може надати експерту для ознайомлення матеріали справи. При цьому експерт не має права розголошувати інформацію з обмеженим доступом, а також інформацію, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи, що міститься в матеріалах справи.

5. Експерт має право відмовитися від дачі висновку, якщо наданих йому матеріалів недостатньо або якщо він не має необхідних знань для виконання покладеного на нього обов'язку.

6. У разі необхідності проведення додаткових досліджень, а також у разі суперечливості висновків кількох експертів орган Антимонопольного комітету України може призначити додаткову або повторну експертизу.

7. Експерт за розголошення інформації з обмеженим доступом чи іншої інформації, розголошення якої заборонено, дачу неправдивого висновку або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків несе кримінальну відповідальність відповідно до закону.

8. Витрати на проведення експертизи відшкодовуються за рахунок особи, яка вчинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У разі відмови у відшкодуванні зазначених витрат особа, яка понесла ці витрати, може звернутися до суду із заявою про їх відшкодування.

Стаття 44. Вилучення доказів, накладення арешту

1. Вилучення письмових та речових доказів, зокрема документів, предметів чи інших носіїв інформації, що можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проводиться на підставі розпорядження державного уповноваженого Антимонопольного комітету України чи голови територіального відділення особисто або уповноваженими ними працівниками Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у випадках, якщо:

докази не було надано і є достатні підстави вважати, що документи, предмети чи інші носії інформації, які можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі, знаходяться у певному місці;

існує загроза, що відповідні документи, предмети чи інші носії інформації можуть бути знищені.

2. У разі вилучення оригіналів письмових доказів Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення на клопотання особи, в якої вилучено відповідні докази, протягом трьох днів з дня внесення клопотання надає цій особі завірені копії цих доказів. Завірені Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням копії письмових доказів мають силу оригіналу при пред'явленні їх іншим особам.

3. Якщо вилучення письмових доказів утруднено, наприклад через їх численність або внаслідок того, що тільки частина з них має значення для справи, уповноважені працівники Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень можуть отримувати витяги з них, засвідчені в установленому порядку особою, якій належать документи.

За клопотанням осіб, у яких було вилучено оригінали письмових доказів, ці докази можуть бути повернені після закінчення строку оскарження відповідного рішення органу Антимонопольного комітету України до суду, арбітражного суду. У матеріалах відповідної справи залишається копія письмового доказу, засвідчена в установленому порядку особою, якій повертається оригінал.

В окремих випадках речові докази після огляду та дослідження їх відповідним органом Антимонопольного комітету України можуть бути повернуті за клопотанням осіб, від яких вони були одержані, до закінчення розгляду справи, якщо задоволення такого клопотання можливе без шкоди для розгляду справи.

4. У разі, коли вилучити докази немає можливості, державний уповноважений, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення накладають арешт на предмети, документи, інші носії інформації, що можуть бути доказами чи джерелом доказів у справі.

5. Вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації проводиться у робочий час незалежно від їх місцезнаходження, в тому числі в службових приміщеннях та транспортних засобах, що належать суб'єкту господарювання, на робочих місцях працівників на підставі розпорядження державного уповноваженого чи голови територіального відділення Антимонопольного комітету України; у місцях проживання та інших володіннях осіб — на підставі рішення суду.

Про вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації складається протокол, в якому зазначаються дата його складання, прізвище та посада особи, яка провела вилучення, наклала арешт, перелік вилучених чи тих, на які накладено арешт, предметів, документів, інших носіїв інформації чи майна. Протокол підписується двома уповноваженими працівниками Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень, які провели вилучення, наклали арешт. Протокол також підписують особи, які були присутніми при вилученні, накладенні арешту.

У разі відмови осіб від підписання протоколу в ньому робиться запис про це. Особа має право подати пояснення і зауваження стосовно змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви своєї відмови від його підписання.

Копія протоколу про вилучення, накладення арешту надається суб'єкту господарювання, документи, предмети, інші носії інформації у якого були вилучені, арештовані, або вручається представнику суб'єкта господарювання.

6. Повернення вилучених предметів, документів, інших носіїв інформації оформляється протоколом у порядку, встановленому для вилучення.

Про повернення чи зняття арешту з майна, предметів, документів, інших носіїв інформації державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України приймає розпорядження.

7. Антимонопольний комітет України, його територіальні відділення забезпечують зберігання письмових та речових доказів.

За утаювання, розтрату чи втрату предметів, документів, інших носіїв інформації особи, яким вони передані на зберігання, несуть відповідальність, передбачену законом.

Стаття 45. Сприяння проведенню розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема виконання дій, передбачених статтею 44 цього Закону, органи внутрішніх справ, митні органи та інші правоохоронні органи зобов'язані надавати у межах наданих їм прав допомогу Антимонопольному комітету України, його територіальним відділенням.

Стаття 46. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України

1. Органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, —- щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень. Рекомендації надаються у формі листа.

2. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані. Про результати їх розгляду Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню повідомляється у десятиденний строк з дня отримання рекомендацій, якщо органами Антимонопольного комітету України не продовжено цей строк.

3. За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Стаття 47. Попереднє рішення у справі

1. У процесі розгляду справи органи Антимонопольного комітету України за поданою суб'єктом господарювання заявою про вжиття заходів для відвернення негативних та непоправних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції можуть прийняти попереднє рішення про:

заборону особі (відповідачу), в діях якої вбачаються ознаки порушення, вчиняти певні дії, в тому числі про блокування цінних паперів;

обов'язкове вчинення певних дій, якщо невідкладне вчинення цих дій є необхідним виходячи із законних прав та інтересів інших осіб.

2. Попереднє рішення може бути оскаржене в порядку, визначеному статтею 60 цього Закону, у п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання. Цей строк не може бути поновлено.

3. У разі закриття розгляду справи у зв'язку з недоведенням вчинення порушення відповідач може звернутися до суду про відшкодування йому суб'єктом господарювання, який подав заяву відповідно до частини першої цієї статті, збитків, завданих у зв'язку з прийняттям попереднього рішення.

4. Попереднє рішення, якщо в ньому не зазначено коротший строк, втрачає чинність з дня отримання відповідачем рішення, прийнятого за результатами розгляду справи.

Стаття 48. Рішення у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. За результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі про:

визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

зобов'язання органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю скасувати або змінити прийняте ним рішення чи розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;

визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

накладення штрафу;

блокування цінних паперів;

усунення наслідків порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

скасування дозволу на узгоджені дії у разі вчинення дій, заборонених згідно із статтею 19 цього Закону;

оприлюднення відповідачем за власні кошти офіційної інформації Антимонопольного комітету України чи його територіального відділення стосовно рішення, прийнятого у справі про порушення, в тому числі опублікування рішень у повному обсязі (за вилученням інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим, головою територіального відділення інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), у строк і спосіб, визначені цим рішенням або законодавством;

закриття провадження у справі.

2. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених статтею 58 цього Закону. Вони можуть виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

3. З метою захисту суспільних інтересів чи відвернення негативних або непоправних наслідків для суб'єктів господарювання органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про визнання рішення, прийнятого відповідно до частини першої цієї статті, частини першої статті 30 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», таким, дія якого не зупиняється у зв'язку з:

порушенням судом, арбітражним судом провадження у справі про визнання його недійсним;

перевіркою за заявою сторони відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду в порядку нагляду;

переглядом за заявою сторони відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду за нововиявленими обставинами.

Рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене цією частиною, може бути прийняте за заявою осіб, які беруть участь у справі, чи з власної ініціативи органів Антимонопольного комітету України. Таке рішення може прийматися як перед поданням відповідної заяви до суду, арбітражного суду, так і після подання такої заяви, якщо судом, арбітражним судом не зупинено дію рішення органу Антимонопольного комітету України, що оскаржується.

Стаття 49. Підстави закриття розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо:

справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні;

не встановлено відповідача або його місцезнаходження;

відповідача—-юридичну особу ліквідовано;

вже розглянуто чи розглядається органами Антимонопольного комітету України справа з тих же підстав щодо того самого відповідача;

не доведено вчинення порушення;

є інші підстави, передбачені законом.

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 50. Порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є:

1) антиконкурентні узгоджені дії;

2) зловживання монопольним (домінуючим) становищем;

3) антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;

4) невиконання рішення, попереднього рішення органів Антимонопольного комітету України або їх виконання не в повному обсязі;

5) здійснення учасниками узгоджених дій —-суб'єктами господарювання дій, заборонених згідно з частиною п'ятою статті 10 цього Закону;

6) делегування повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування у випадках, заборонених згідно із статтею 16 цього Закону;

7) вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону;

8) обмежувальна та дискримінаційна діяльність, заборонена згідно із частиною другою статті 18, статтями 19 і 20 цього Закону;

9) обмежувальна діяльність, заборонена згідно із частиною першою статті 18 цього Закону;

10) недотримання умов, передбачених пунктом 2 частини третьої статті 22 цього Закону;

11) порушення положень погоджених з органами Антимонопольного комітету України установчих документів суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, якщо це призводить до обмеження конкуренції;

12) концентрація без отримання відповідного дозволу органів Антимонопольного комітету України, у разі якщо наявність такого дозволу необхідна;

13) неподання інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;

14) подання інформації в неповному обсязі Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;

15) подання недостовірної інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню;

16) створення перешкод працівникам Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у проведенні перевірок, огляду, вилученні чи накладенні арешту на майно, документи, предмети чи інші носії інформації;

17) надання рекомендацій суб'єктами господарювання, об'єднаннями, органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, що схиляють до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяють вчиненню таких порушень;

18) обмеження в господарській діяльності суб'єкта господарювання у відповідь на те, що він звернувся до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення із заявою про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

19) невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

20) обмежувальна діяльність об'єднань, заборонена згідно зі статтею 21 цього Закону.

Стаття 51. Види відповідальності

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Стаття 52. Штрафи

1. Органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на об'єднання, суб'єктів господарювання:

юридичних осіб;

фізичних осіб;

групу суб'єктів господарювання —- юридичних та/або фізичних осіб, що відповідно до статті 1 цього Закону визнається суб'єктом господарювання, у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті.

2. За порушення, передбачені:

пунктами 1, 2 та 4 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом;

пунктами 5, 8, 10, 11, 12 та 19 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до п'яти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

пунктами 9, 13—16 та 18 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

3. Доход (виручка) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 цього Закону.

4. У разі, коли декілька юридичних та/або фізичних осіб — суб'єктів господарювання, які входять до групи, що визнається суб'єктом господарювання, вчинили діяння (дії, бездіяльність), які призвели до порушення законодавства про захист економічної конкуренції зазначеним суб'єктом господарювання, та/або мають права, без яких вчинення порушення було б неможливим, та/або отримали чи можуть отримати переваги у конкуренції чи інші вигоди, штраф накладається на суб'єкт господарювання в особі юридичних та/або фізичних осіб, які вчинили наведені діяння (дії, бездіяльність) або отримали чи можуть отримати наведені вигоди. Під вигодою вважається, зокрема, можливість впливати

на діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб — суб'єктів господарювання, одержання частини їх прибутку.

5. Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений абзацом третім частини другої цієї статті, — у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений абзацом четвертим частини другої цієї статті, — у розмірі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

6. Рішення про накладення штрафів у розмірах понад одну тисячу неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях.

7. У разі, якщо суб'єкт господарювання працював менше одного року, розмір штрафу обчислюється від доходу (виручки) суб'єкта господарювання за весь час до прийняття рішення про накладення штрафу.

Стаття 53. Примусовий поділ

1. Якщо суб'єкт господарювання зловживає монопольним (домінуючим) становищем на ринку, органи Антимонопольного комітету України мають право прийняти рішення про примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище.

2. Примусовий поділ не застосовується у разі:

неможливості організаційного або територіального відокремлення підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць;

наявності тісного технологічного зв'язку підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць (якщо обсяг продукції, яка вживається суб'єктом господарювання, перевищує тридцять відсотків валового обсягу продукції підприємства, структурного підрозділу чи структурної одиниці).

3. Рішення органів Антимонопольного комітету України про примусовий поділ суб'єкта господарювання підлягає виконанню у встановлений строк, який не може бути меншим шести місяців.

4. Реорганізація суб'єкта господарювання, що підлягає примусовому поділу, здійснюється на його розсуд за умови усунення монопольного (домінуючого) становища цього суб'єкта господарювання на ринку.

Стаття 54. Адміністративна відповідальність посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

1. За правопорушення, передбачені пунктами 13—16 статті 50 цього Закону, посадові особи та інші працівники суб'єктів господарювання, працівники органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю несуть адміністративну відповідальність згідно з законом.

2. За правопорушення, передбачені пунктами 4, 13—16 статті 50 цього Закону, посадові особи органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю несуть адміністративну відповідальність згідно з законом.

Стаття 55. Відшкодування шкоди

1. Особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть звернутися до суду, арбітражного суду із заявою про її відшкодування.

2. Шкода, заподіяна порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими пунктами 1, 2, 5, 10, 12, 18, 19 статті 50 цього Закону, відшкодовується особою, що вчинила порушення, у подвійному розмірі завданої шкоди.

Розділ IX. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ, ПЕРЕВІРКА, ПЕРЕГЛЯД, ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, РОЗПОРЯДЖЕНЬ, ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Стаття 56. Порядок виконання рішень та розпоряджень органів Антимонопольного комітету України, голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України

1. Рішення (витяг з нього за вилученням інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень надається для виконання шляхом надсилання або вручення під розписку чи доведення до відома в інший спосіб.

У разі, якщо вручити рішення немає можливості внаслідок:

відсутності фізичної особи за останнім відомим місцем проживання (місцем прописки);

відсутності посадових осіб чи уповноважених представників суб'єкта господарювання, органу адміністративно-господарського управління та контролю за відповідною юридичною адресою, —

рішення органів Антимонопольного комітету України вважається таким, що вручене відповідачу, через десять днів з дня оприлюднення інформації про прийняте рішення в офіційному друкованому органі (газета Верховної Ради України «Голос України», газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр», «Офіційний вісник України», друковані видання відповідної обласної ради за останнім відомим місцем проживання чи місцем прописки, юридичної адреси відповідача).

2. Рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання.

3. Особа, на яку накладено штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у тридцятиденний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

4. Якщо штраф накладено на суб'єкт господарювання відповідно до частини четвертої статті 52, сплата штрафу може здійснюватися як повністю, так і частково будь-якою юридичною чи фізичною особою, яка входить до складу суб'єкта господарювання і на яку накладено штраф. Сплата штрафу у повному обсязі однією юридичною чи фізичною особою або декількома особами звільняє інших осіб, за яких цей штраф було сплачено, від сплати штрафу.

5. За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням органу Антимонопольного комітету України.

Нарахування пені припиняється з дня прийняття судом, арбітражним судом рішення про стягнення відповідного штрафу.

Нарахування пені зупиняється на час розгляду, перевірки чи перегляду судом, арбітражним судом:

справи про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України про накладення штрафу;

відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду в порядку нагляду;

відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду за нововиявленими обставинами.

6. За заявою особи, на яку накладено штраф, органи Антимонопольного комітету України своїм рішенням мають право відстрочити або розстрочити сплату накладеного ним штрафу.

7. У разі несплати штрафу у строки, передбачені рішенням, та пені органи Антимонопольного комітету України стягують штраф та пеню в судовому порядку.

8. Суми стягнутих штрафів та пені зараховуються до спеціального фонду Державного бюджету України як власні надходження Антимонопольного комітету України і використовуються на потреби Антимонопольного комітету України, якщо інше прямо не передбачено законом.

9. Рішення відповідних органів та посадових осіб Антимонопольного комітету України про накладення адміністративних стягнень на посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю виконуються в порядку, встановленому законом.

Стаття 57. Перевірка рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії

1. Рішення, прийняті адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України, державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, можуть бути перевірені за заявою осіб, які брали участь у справі, або за власною ініціативою у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

2. Заява про перевірку рішення може бути подана до Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

3. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України перевіряються адміністративною колегією Антимонопольного комітету України чи Антимонопольним комітетом України, рішення державного уповноваженого Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України — Антимонопольним комітетом України.

4. Органи Антимонопольного комітету України, які здійснюють перевірку рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перевірки, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

5. За результатами перевірки рішення органи Антимонопольного комітету України мають право:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення частково і направити справу на новий розгляд у цій частині;

скасувати рішення і прийняти нове рішення або передати справу на новий розгляд чи припинити провадження у справі.

Стаття 58. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію

1. Органи Антимонопольного комітету України з власної ініціативи чи за заявами осіб можуть переглянути рішення, прийняті ними у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію, у разі:

якщо істотні обставини не були і не могли бути відомі органам Антимонопольного комітету України, що призвело до прийняття незаконного або необгрунтованого рішення;

якщо рішення було прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття незаконного або необгрунтованого рішення;

невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення органів Антимонопольного комітету України щодо узгоджених дій, концентрації відповідно до частини другої статті 31 цього Закону;

якщо обставини, на підставі яких було прийняте рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, вже не існують;

наявності інших підстав, передбачених законами України.

Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перегляду, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

2. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію допускається у випадках, передбачених:

абзацами другим та третім частини першої цієї статті, — протягом п'яти років з дня прийняття відповідного рішення;

абзацами четвертим та п'ятим частини першої цієї статті, — протягом періоду дії рішення;

абзацом шостим частини першої цієї статті, — протягом трьох років з дня прийняття рішення, якщо інше не встановлено законом.

3. За результатами перегляду органи Антимонопольного комітету України можуть:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення;

прийняти нове рішення, передбачене статтями 31 та 48 цього Закону, частиною першою статті 30 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

4. У разі якщо за результатами перегляду рішень Антимонопольний комітет України приймає рішення про заборону концентрації, державна реєстрація суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, скасовується у судовому порядку за позовом Антимонопольного комітету України.

Стаття 59. Підстави для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Підставами для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України є:

неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи;

недоведення обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими;

невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи;

порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

2. Порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для зміни, скасування чи визнання недійсним рішення тільки за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення.

Стаття 60. Оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

2. Рішення Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України та державного уповноваженого Антимонопольного комітету України оскаржуються до Вищого арбітражного суду України. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України оскаржуються до арбітражного суду Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських арбітражних судів.

3. Прийняття судом, арбітражним судом до розгляду заяви про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України не зупиняє його виконання, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

4. Порушення судом, арбітражним судом провадження у справі про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого:

згідно з частиною першою статті 48 цього Закону, частиною першою статті 30 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;

за результатами перевірки відповідно до частини п'ятої статті 57 цього Закону;

за результатами перегляду відповідно до частини третьої статті 58 цього Закону,

а також перевірка в порядку нагляду чи перегляд за нововиявленими обставинами за заявою сторони відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду зупиняє виконання зазначеного рішення органу Антимонопольного комітету України на час розгляду цієї справи, перевірки чи перегляду відповідного рішення (постанови) суду, арбітражного суду, якщо органом Антимонопольного комітету України, відповідно до частини третьої статті 48 цього Закону, чи судом, арбітражним судом не визначено інше.

5. Незалежно від положень частини четвертої цієї статті, у разі наявності достатніх підстав, суд, арбітражний суд може зупинити дію рішення органу Антимонопольного комітету України.

Стаття 61. Повідомлення про судові справи

1. Суд, арбітражний суд за запитом Антимонопольного комітету України повідомляє Антимонопольний комітет України про судові справи, що вирішуються на підставі законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень мають право знайомитися з матеріалами цих справ та отримувати копії документів. Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення мають право вступити у справу як треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, якщо рішення може вплинути на їх права та обов'язки при здійсненні державного контролю щодо захисту економічної конкуренції.

Стаття 62. Визначення та обчислення строків у законодавстві про захист економічної конкуренції

1. Строки, в межах яких вчиняються відповідні дії, зокрема при розгляді заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, при розгляді справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції тощо, встановлюються законодавством про захист економічної конкуренції, а також органами Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України. Зазначені строки визначаються календарною датою, зазначенням події, що повинна неминуче настати, чи періодом часу.

2. Перебіг строку, який обчислюється роками, місяцями або днями, починається наступного дня після календарної дати або настання події, якими визначено його початок.

Строк, який обчислюється роками, закінчується у відповідний місяць і число останнього року строку.

Строк, який обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, який обчислюється місяцями, припадає на такий місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день цього місяця.

У разі, коли останній день припадає на неробочий день, днем закінчення строку вважається перший наступний за ним робочий день.

Останній день строку триває до 24 години, але, коли в цей строк необхідно було вчинити дію в Антимонопольному комітеті України чи його територіальному відділенні, строк закінчується в момент закінчення робочого дня.

3. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення необхідні документи здано на пошту.

Стаття 63. Обмін інформацією

1. Суб'єкти господарювання, пов'язані відносинами контролю відповідно до статті 1 цього Закону, зобов'язані забезпечувати обмін інформацією між собою, в тому числі стосовно випадків, передбачених частиною другою статті 22 цього Закону, та вживати інших заходів у такий спосіб та у такому обсязі, які б забезпечували запобігання вчиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Невиконання суб'єктами господарювання вимог частини першої цієї статті не звільняє інших суб'єктів господарювання, яким повинна бути надана інформація чи які повинні були вжити інших заходів, від відповідальності.

Розділ X. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через рік після його опублікування, крім пунктів 2 і 3 цього розділу, які набирають чинності з дня опублікування.

2. До набрання чинності цим Законом суб'єкти господарювання повинні звернутися до органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на узгоджені дії, якщо ці дії матимуть місце на день набрання чинності цим Законом і можуть бути дозволені відповідно до статті 10 цього Закону.

3. Узгоджені дії, стосовно яких було подано заяву згідно з пунктом 2 цього розділу, вважаються дозволеними, якщо протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом органами Антимонопольного комітету України не прийнято рішення про заборону цих узгоджених дій.

4. Стаття 44 цього Закону в частині проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку набирає чинності з дня набрання чинності законом, що передбачить порядок прийняття судом рішення стосовно проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку.

5. Доручити Кабінету Міністрів України у тримісячний строк після введення в дію Закону України «Про захист економічної конкуренції»:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом.

6. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 21, ст. 296; 1993 р., № 27, ст. 291; 1995 р., № 28, ст. 202; 1998 р., № 34, ст. 229);

пункт 12 Закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 85);

пункт 3 розділу I Закону України «Про внесення змін до деяких законів України, що передбачають безспірне списання (стягнення) коштів з рахунків юридичних осіб та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності у банках» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 10, ст. 36).

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
11 січня 2001 року.
№ 2210-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування

Цей Закон спрямований на запровадження Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» шляхом визначення розмірів внесків до фондів з даних видів страхування та внесення змін до окремих законодавчих актів з метою приведення їх у відповідність до норм вищезазначених законів.

Стаття 1. Установити розміри внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

1) у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням:

для роботодавців — 2,5 відсотка суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, що включають витрати на виплату основної та додаткової заробітної плати, інші заохочувальні і компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, які визначаються згідно з нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону України «Про оплату праці», та підлягають обкладанню прибутковим податком з громадян;

для найманих працівників — від суми оплати праці, що включає основну та додаткову заробітну плату, а також інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, які підлягають обкладанню прибутковим податком з громадян:

0,25 відсотка — для найманих працівників, які мають заробітну плату нижче 150 гривень;

0,5 відсотка — для найманих працівників, які мають заробітну плату більше 150 гривень;

2) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття:

для роботодавців з 1 січня 2001 року — 2,0 відсотка, з 1 липня 2001 року — 2,5 відсотка суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, що включають витрати на виплату основної та додаткової заробітної плати, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються згідно з нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону України «Про оплату праці», та підлягають обкладанню прибутковим податком з громадян;

для найманих працівників — 0,5 відсотка суми оплати праці, що включає основну та додаткову заробітну плату, а також інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, які підлягають обкладанню прибутковим податком з громадян;

3) для осіб, які беруть участь у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні на добровільних засадах, забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, осіб, які виконують роботи (послуги) згідно з цивільно-правовими угодами, а також громадян України, які працюють за межами України та не застраховані в системі обов'язкового державного соціального страхування країни, в якій вони перебувають, з 1 січня 2001 року — 5,5 відсотка, з 1 липня 2001 року — 6,0 відсотка суми оподатковуваного доходу (прибутку), у тому числі:

3,0 відсотка — на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;

з 1 січня 2001 року — 2,5 відсотка, з 1 липня 2001 року — 3,0 відсотка — на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Стаття 2. Установити, що допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, виплачується застрахованим особам Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності починаючи з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності або до встановлення медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) інвалідності незалежно від звільнення застрахованої особи в період втрати працездатності у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Перші п'ять днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, оплачуються власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації за основним місцем роботи у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 3. Виходячи з можливостей Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття установити, що виплати, передбачені частинами другою та четвертою статті 23, абзацом другим частини першої та частиною другою статті 28, частиною першою статті 33 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», встановлюються в розмірі не нижче ніж 11 відсотків прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Стаття 4. Виходячи з можливостей Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності установити, що виплата, передбачена статтею 41 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням», встановлюється в розмірі не нижче ніж 64 відсотки прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років.

Стаття 5. Розмір допомоги на поховання з усіх видів загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюється у розмірі не нижче ніж 50 відсотків прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Стаття 6. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2001 року.

2. Пункт 4 статті 34, статті 42, 43 та 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» ввести в дію з 1 січня 2002 року.

3. Доповнити пункт 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст.171) абзацом такого змісту:

«До стабілізації економічного становища в Україні мінімальний розмір виплат, передбачених частинами другою та четвертою статті 23, абзацом другим частини першої та частиною другою статті 28, статтею 29, частиною першою статті 33 цього Закону, визначається Верховною Радою України щороку одночасно з встановленням розміру страхових внесків виходячи з реальних можливостей Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття».

4. До набрання чинності Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» виплата найманим працівникам допомоги по тимчасовій непрацездатності, спричиненої трудовим каліцтвом і професійним захворюванням, які виникли внаслідок порушень роботодавцем правил з охорони праці, здійснюється Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності з наступним відшкодуванням йому цих витрат роботодавцями.

5. Визнати такими, що втратили чинність з 1 січня 2001 року:

статтю 49^3 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст.375; 1988 р., № 23, ст.556; 1991 р., № 23, ст.267);

Закон України «Про збір на обов'язкове соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 37, ст.238; 1998 р., № 14, ст.53, № 20, ст.101, № 25, ст.147; 1999 р., № 5-6, ст. 39, № 15, ст.83, № 32, ст.264);

Закон України «Про ставку збору на обов'язкове соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 45, ст.273).

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
11 січня 2001 року.
№ 2213-III.

МВФ чекає від Кабміну довгочасних результатів у електроенергетиці

(Початок на 1-й стор.).

Очевидно, в хід знову піде адміністративний тиск, а можливо, і форвардні контракти, що й дозволить досягти потрібних показників на момент прийняття рішення МФВ у березні. Однак наближення до 100% оплати електроенергії буде утопічним до тих пір, доки уряд не зупинить взаємозаліки, а енергетики не одержать право від'єднувати всіх боржників з електроенергії.

Збори платежів за електроенергію (грошима) досягли свого піку восени 2000 року, коли уряд, застосовуючи всі доступні адміністративні важелі, довів їх до 70%. Однак, як і передбачала більшість експертів, ці показники не вдалося втримати, і в грудні 2000 року, за інформацією міністра палива та енергетики Сергія Єрмилова, споживачі оплатили живими грошима лише 53% відпущеної електроенергії. У листопаді ця цифра становила трохи більше 48%.

Низькі платежі за електроенергію стали головною причиною того, що МВФ відмовив Україні у виділенні чергового траншу з програми розширеного фінансування.

Кабінет Міністрів зобов'язався в меморандумі МВФ від 5 грудня протягом 2001 року підвищити рівень оплати електроенергії живими грошима з 50 до 65%. Цього можна добитися, збільшивши адміністративний тиск або ж відновивши практику продажу електроенергії під форвардні контракти. Кабмін може формально виконати вимоги МВФ і довести збір грошей за електроенергію до 65% вже у березні, коли фонд у черговий раз прийматиме рішення про відновлення фінансування. Однак важливіше створити передумови для підвищення платежів у довгочасному періоді. Уряду необхідно провести інвентаризацію причин, що стримують стовідсоткову оплату споживачами рахунків за електроенергію, бо адміністративний тиск досяг піку й більше не може впливати на підвищення платежів у довгочасному періоді. Точно необхідно зупинити взаємозаліки в галузі, у т. ч. схему з використанням одноденних банківських кредитів, і обмежити споживання електроенергії боржниками.

Урядові експерти нарешті визнали, що активне використання споживачами електроенергії банківських взаємозаліків у 2000 році стимулювало зниження грошових надходжень на рахунок оптового ринку електроенергії, і Кабмін готовий скасувати своє розпорядження № 325-р про проведення банківських взаємозаліків між підприємствами ПЕК. Кабмін також заявив про намір дозволити енергопостачальним компаніям (обленерго) від'єднувати всіх боржників. Як зазначав член Національної комісії регулювання електроенергетики Василь Котко, «уряд зробить заяву про те, що жодних заборон на від'єднання не існує». Як стверджує В. Котко, нормативні акти і розпорядження, що забороняють від'єднувати боржників, не мають юридичної сили. Він, зокрема, подав роз'яснення Міністерства юстиції, яке визнало постанови Верховної Ради про заборону від'єднувати тих чи інших боржників з електроенергії такими, що суперечать Конституції України. Однак існує низка постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів і Мінпаливенерго, що забороняють від'єднувати підприємства МВС і Міноборони, пенітенціарні заклади, екологічно небезпечні підприємства, об'єкти нафтогазового комплексу, підприємства на аварійній броні й інших боржників. Із усього цього списку найбільше електроенергії споживають підприємства на аварійній броні.

Аварійна броня — легальна можливість для підприємств отримувати безплатну електроенергію

В Україні існує багато підприємств, діяльність чи продукти виробництва яких можуть бути небезпечними (вибухові, отруйні, хімічні й т. д.). У таких підприємств ще в проекті їх створення було закладено певний рівень електропостачання, нижче якого його не можна опускати. Інакше можуть порушуватися контрольні функції, виникати аварійні ситуації тощо. Цей рівень енергопостачання називають аварійною бронею.

Примітно, що, наприклад у Луганській області, сумарна аварійна броня всіх підприємств становить 55% від загального споживання електроенергії.

Рівень аварійної броні проектувався з урахуванням 100-відсоткового навантаження підприємств. Зараз такі виробництва нерідко завантажені на 30—40%. Більшості підприємств досить електроенергії, що постачається на рівні аварійної броні, щоб працювати на 40—50% потужності. Від'єднувати їх не можна, бо це може спричинити аварійну ситуацію, і диспетчери, перевіряльники або чиновники, що від'єднали підприємство, нестимуть кримінальну відповідальність. Директори про це знають і користуються можливістю гарантовано отримувати безплатну електроенергію.

Чимало компаній отримали право на аварійну броню безпідставно, і їх треба негайно виключати зі списків підприємств, що не підлягають повному від'єднанню. Це робота Енергонагляду, який займається виявленням порушень правил користування електричною енергією та перепиненням крадіжок електричної енергії. В їхній компетенції і фізичне від'єднання боржників. Однак нині у Донецькій та Луганській областях працює лише 3 інспектори Енергонагляду. Більше того, територіально Енергонагляд знаходиться в Донецьку. Регіональна влада ставить питання про відновлення служби енергонагляду і повнішого використання енергоінспекцій.

Як зазначив Басакін, «зараз необхідно переглянути рівні аварійної броні більшості підприємств». Це можуть зробити тільки проектні організації, які розробляли проекти створення тих чи інших виробництв.

Уряд міг би ініціювати процес перегляду рівнів аварійної броні. Самі підприємства в цьому не зацікавлені й навряд чи добровільно заплатять гроші проектним інститутам. В обласних бюджетах таких коштів немає, та й доцільність фінансування цих робіт із бюджету сумнівна.

У Луганській облдержадміністрації вважають, що також варто вивчити можливість введення додаткової плати (надбавки до тарифу) за аварійну броню. Таким чином удалося б урівняти підприємства, яких постійно від'єднують у кризові для енергоринку часи, і тих, хто захищений аварійною бронею.

Петро ГОРДЄЄВ

Луганськ.

Надання енергопостачальним компаніям права від'єднувати всіх боржників з електроенергії є однією з основних вимог можливих учасників конкурсів з продажу обленерго — міжнародних енергетичних корпорацій («стратегічних інвесторів»). Сьогодні до цих вимог приєдналися міжнародні фінансові організації, які, відмовивши в продовженні програми розширеного фінансування, засумнівалися в широко рекламованих успіхах уряду в електроенергетиці. 7 лютого керівник Європейського департаменту МВФ Джон Одлінг-Смі повідомив: малоймовірно, що Україна отримає наприкінці березня черговий транш фонду. Ця заява означає, що від Кабміну ждуть довгочасних результатів.

Закон друкується з комп'ютерного набору Укрінформу

Прожитковий мінімум як далека зірка

За Конституцією, Україна — соціальна держава, політика якої має бути спрямована на забезпечення права громадян на достатній рівень життя, а тим, хто існує лише на кошти соціальних виплат та допомоги, Основний Закон гарантує, його рівень не нижчий від прожиткового мінімуму. Це норми статей 46 і 48 Конституції України.

У липні 1999 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про прожитковий мінімум», який визначив його як мінімальний набір продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, необхідних для збереження здоров'я, задоволення основних соціальних і культурних потреб людини. Закон передбачив широке застосування цього терміну: для загальної оцінки рівня життя в Україні, встановлення мінімального розміру заробітної плати, пенсій, соціальних допомог, неоподатковуваного мінімуму прибутків громадян як розрахункову величину при формуванні державного та місцевих бюджетів. Законом передбачена можливість, з урахуванням місцевих умов, затверджувати прожитковий мінімум в регіонах, але не нижче встановленого в цілому по Україні.

З 1 листопада в Україні, нарешті, узаконено розмір найважливішого соціального нормативу — прожиткового мінімуму на 2000 рік у сумі 270,1 гривні на одну людину на місяць. Набула чинності також нова редакція Закону України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні нормативи». З прийняттям цих законів в Україні сформувалася національна система соціальних стандартів, базовим показником для якої став прожитковий мінімум. Вилучено з ужитку мінімальний споживчий бюджет і межу малозабезпеченості.

Здавалося, що із затвердженням розміру прожиткового мінімуму як цивілізованої величини на 2000 рік відбувся прорив у забезпеченні конституційних прав і гарантій громадян. Тим паче що на початку 2001 року Кабінет Міністрів запропонував нову величину прожиткового мінімуму у розмірі 311,3 гривні на одну особу. Нині пропозиція щодо прийняття Закону України «Про затвердження прожиткового мінімуму на 2001 рік» розглядається у Комітеті з питань соціальної політики та праці.

Проте якщо поглянути на співвідношення розміру чинних соціальних гарантій із запропонованим прожитковим мінімумом стане зрозуміло, що до забезпечення найважливіших соціальних нормативів, пов'язаних із розміром мінімальних гарантій, як до тієї далекої зірки, що ледь видніється на небосхилі.

Рівень неоподатковуваного мінімуму заробітної плати, що встановлений у 1995 році 17 гривень, у двадцять разів менший від гарантованого за мінімальної заробітної плати 118 гривень. Це сьогодні має вигляд економічного нонсенсу. Хіба можна брати податок з людини, в якої заробіток 17 гривень на місяць?!

Федерація профспілок не раз звертала на це увагу, вносила пропозиції. Нині профспілки наполягають, щоб у другому півріччі цього року неоподатковуваний мінімум підняти до розміру мінімальної зарплати, а з 2002 року — до прожиткового мінімуму.

Запропонований Кабінетом Міністрів для затвердження Верховною Радою розмір прожиткового мінімуму і мінімальна заробітна плата — 118 гривень співвідносяться майже як один до трьох. Мінімальний розмір пенсій 58 гривень, що встановлений з 1 лютого 2001 року, більш ніж у 5 разів менший від прожиткового мінімуму.

Навіть максимальні норми менші від гарантованих Конституцією. Так, максимальний розмір пенсій більшості громадян 102 гривні, що діє з 1 лютого 2001 року, утричі менший від прожиткового мінімуму. Не досягає прожиткового рівня й номінальна середня заробітна плата, яка в 2000 році, за оперативними даними, становила 230 гривень.

Проблеми прожиткового мінімуму та реального стану забезпечення соціальних гарантій громадян України 1 лютого з ініціативи Федерації профспілок були розглянуті на засіданні «круглого столу» за участю науковців, представників профспілкових об'єднань, роботодавців, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міністерств і відомств, Міжнародної організації праці та інших.

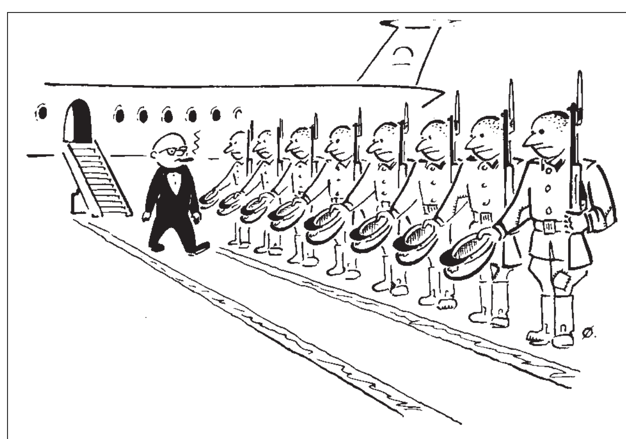
Метою проведення такого заходу було визначення методологічних засад формування рівня прожиткового мінімуму як базового соціального стандарту, застосування його при встановленні мінімальних розмірів заробітної плати, пенсій, стипендій, оцінці рівня та масштабів бідності, розробка підходів до визначення регіональних величин тощо.

Обговорення було конкретним і діловим. Узагальнені думки і пропозиції передані органам законодавчої та виконавчої влади, сторонам соціального партнерства для врахування у процесі підготовки проектів законів, рішень уряду, використання при укладанні колективних договорів і угод.

З усього видно, незважаючи на те, що в Україні напрацьована серйозна законодавча база із забезпечення конституційних гарантій, рівень життя не поліпшується, а термін «прожитковий мінімум» застосовується лише для визначення загальної оцінки рівня життя, образно кажучи, — на невизначений період став недосяжною зірочкою.

Проте початок руху зроблено. Треба йти далі. На моє переконання, показник «прожитковий мінімум» ще довго може залишатися тільки соціальним орієнтиром, якщо не працюватиме виробництво, не зростатиме економіка, якщо за ним не розраховуватимуться державний та місцеві бюджети та багато іншого. Депутатська група «Солідарність», Федерація профспілок ще під час підготовки державного бюджету на 2001 рік наполягали, аби він базувався на показникові прожиткового мінімуму, розмір якого вже був тоді затверджений. Проте цього не сталося. Потрібно все робити, щоб при розрахунку бюджету на наступний рік це виправити.

Одним із найголовніших, про це говорили виступаючі на засіданні «круглого столу», є підвищення значення і ролі заробітної плати. Пересічній людині важко зрозуміти, чому заробітна плата внаслідок реформ перестала бути основним джерелом доходів. За статистикою, вона становить тільки 36,2 відсотка сукупних доходів сімей. Це свідчить про наявність «тіньових» джерел, що в свою чергу стримує поповнення державного бюджету і унеможливлює підвищення доходів працівників державного сектора?

Безперечно, що в такій ситуації потрібне реформування заробітної плати, визначення конкретніших орієнтирів, котрі відповідали б ринковим умовам. Роль заробітної плати має зростати. Тим часом статистика свідчить: зростання споживчих цін, напряму пов'язане з рівнем життя, в останні 9 років перевищило зростання номінальної заробітної плати у 3,8 раза, реальна заробітна плата й далі знижується, про що свідчать і дані за минулий рік.

Важливу роль у розв'язанні проблем заробітку покликана відіграти Концепція про реформування оплати праці. Федерація профспілок і профільний комітет Верховної Ради внесли до неї конкретні пропозиції. Питання реформування заробітної плати стало темою обговорення на парламентських слуханнях. Розглядалося, зокрема, законодавче забезпечення цієї важливої сфери. Наголошувалося на стані оплати праці в різних галузях. Кардинальні зміни в сфері заробітної плати — це основа реального оздоровлення економіки, розширення внутрішнього ринку, створення передумов для сталого зростання і забезпечення конституційних гарантій в оплаті праці, передусім мінімальних, а поступово — й вищих доходів більшості громадян держави.

Не можна залишати на тривалий час і рівень мінімальних гарантій щодо пенсійного забезпечення, соціальних допомог тощо. Щодо розв'язання цих проблем, їх законодавчого забезпечення Федерація профспілок, Комітет з питань соціальної політики та праці внесли конкретні пропозиції і сподіваються оприлюднити позиції на парламентських слуханнях.

Олександр СТОЯН,
народний депутат, голова Федерації профспілок України, член депутатської групи «Солідарність».
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Діамант науки дуже делікатний

Обговорення проекту закону «Про атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації» у Верховній Раді України ще раз привернуло увагу до проблеми місця і ролі Вищої атестаційної комісії у складному процесі підготовки наукових кадрів — кандидатів та докторів наук.

Цю проблему не раз порушували на сторінках преси, розглядали на конференціях науковців. І спектр думок був дуже різноманітний: від надання ВАКу повноважень за межею «надзвичайних» до повної ліквідації такої структури. Де ж та золота середина, істина, яку всі шукають? Мабуть, щоб відповісти на це запитання, треба поглянути на шлях, що пройшла система підготовки наукових кадрів від становлення незалежного статусу України, та на зміни підходів до присудження наукових ступенів відносно попереднього історичного етапу.

Радикальні зміни, що відбулися в суспільстві, не могли не викликати істотних реформ усієї системи підготовки наукових кадрів. Нові часи висунули нові вимоги до змісту і форми цього процесу. І саме така інституція, як ВАК, опинилася на вістрі проблеми.

Різке зростання чисельності вищих навчальних закладів, не завжди забезпечених належним кадровим потенціалом. Відповідно, створення в них спеціалізованих учених рад, до складу багатьох з яких залучалися одні й ті само фахівці. Велика кількість нових видань, що оголошували себе науковими, не маючи ані відповідного складу редакційної колегії, ані широти розповсюдження. Ці та багато інших проблем потребували певних обмежень як кількісних, так і, передусім, якісних.

Саме це випало робити ВАКу України. Починаючи з моменту створення ця структура пішла шляхом посилення контролю над процесом якісної підготовки наукових кадрів. Увага до критеріїв відповідності дисертаційних досліджень високому науково-теоретичному рівню, створення переліків наукових видань, що можна вважати фаховими для апробації результатів наукових розвідок; оптимізація мережі спеціалізованих учених рад, яка відповідала б і інтересам збереження достатнього наукового представництва в них, і регіональним потребам. Це неповний перелік основних, найважливіших завдань, на вирішенні яких було зосереджено увагу Вищої атестаційної комісії.

Безумовно, це процес, який зачіпає певні інтереси, а тому неоднозначно сприймається. Так, вирішення таких складних питань інколи мають відхилення і труднощі. Але оцінювати роль конкретної інституції слід після досягнення головної мети. А нею є якість підготовки наукових кадрів. Можна з упевненістю сказати, що цієї головної мети досягнуто.

Зусиллями ВАК було призупинено кон'юнктурний вал дисертацій, який звалився, насамперед, на економічні, юридичні, медичні науки. Введено до певного русла процес появи видань, що не мають підстав претендувати на наукові. Скорочення кількості спеціалізованих вчених рад і введення обмежень на представництво у радах фахівців забезпечило вищу якість наукової експертизи робіт. Висока вимогливість до документального оформлення стимулювала впорядкованість на всіх етапах атестації кадрів.

Таким чином, можна констатувати, що діяльність Вищої атестаційної комісії значною мірою сприяла розвиткові системи підготовки наукових кадрів в Україні та підвищенню якості цієї підготовки.

Тому треба зазначити, що прийняття спеціального закону, що стосується цього процесу, безумовно, корисний крок, який має підвищити статус такої інституції, як ВАК. Але його обговорення і прийняття має вестися з достатньою відкритістю, за участю всіх зацікавлених сторін, що справді дасть можливість забезпечити правові засади функціонування ВАКу в складній системі підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, та, згідно з вимогами Конституції України, чітко окреслити права і обов'язки всіх зацікавлених суб'єктів. Досягти бажаного можна, лише враховуючи інтереси всіх учасників цього процесу.

Адже сьогодні не вирішено багато питань фінансового і матеріально-технічного забезпечення діяльності ВАК України. Така солідна і важлива інституція залишилася з ними сам на сам. Але це створює проблемні ситуації там, де їх не повинно бути. Вершина складної системи потребує уваги і підтримки влади і суспільства. Її руйнація може спровокувати нестримний потік недоброякісної продукції у вигляді низького рівня підготовки фахівців для науково-педагогічних установ. А це, в свою чергу, призведе до зниження ефективності наших науково-прикладних розробок, падіння рівня освітньої та професійної підготовки.

Тобто непродуманість рішень щодо цієї галузі державної діяльності може призвести до непередбачуваних або й трагічних наслідків. Тож маємо бути обережними і зацікавленими у найкращому розв'язанні проблем закріплення статусів, надання повноважень учасникам процесу підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Нове століття відкриває нові перспективи, тож будемо цінувати досягнуте і розумно використовувати накопичений досвід.

Останнє не означає, що наявний стан речей має бути незмінним. Навпаки, аналізуючи здобутки і прорахунки, використовуючи конструктивні пропозиції, можна та й потрібно вдосконалювати атестаційний процес в науці. Окремі правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи атестації наукових та науково-педагогічних кадрів потребують доопрацювання в аспекті підвищення ефективності, дієвості цієї системи задля стимулювання науково-технічного прогресу. На цьому шляху слід ширше використовувати світовий досвід, зокрема, досвід країн СНД щодо правової регламентації порядку присудження наукових ступенів.

Ми всі зацікавлені в підвищенні рівня наукової кваліфікації вітчизняних учених, розумом яких впроваджуються в життя важливі суспільні реформи. Але, ограновуючи діамант української науки, слід пам'ятати, що вона — річ дуже делікатна і вимагає такого самого обережного і коректного відношення до себе. Бо, перегинаючи палицю і докладаючи надмірні зусилля, ми ризикуємо перетворити цей діамант на пил. Це зауваження стосується і Вищої атестаційної комісії. Вдосконалення всієї системи атестації наукових кадрів, сприяння підвищенню її ефективності не повинно відбуватися за рахунок спрощення, зниження вимогливості чи обмежень повноважень окремих структурних компонентів.

Те, що виправдало себе, потрібно зберегти. Позитивні тенденції, підвищення якості, якими визначається атестаційний процес сьогодні, мають знаходити підтримку і розуміння в широких наукових колах нашої держави. Відповідно до цього можна сказати, що за ВАК збережеться провідна роль в регулюванні складних відносин, що стосуються галузі державної атестації наукових та науково-педагогічних кадрів. Її діяльність сприяє підвищенню професійного рівня наукових кадрів і допомагає координації роботи в цій сфері в масштабах України, створює належні засади інтеграції нашої держави в світовий простір.

Це означає, що можна сказати з упевненістю: в XXI столітті — з ефективною і сучасною системою атестації наукових кадрів.

Сергій КІВАЛОВ,
народний депутат України, доктор юридичних наук, професор.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. У Арбітражному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст.56; 1997 р., № 25, ст.171; 1999 р., № 42—43, ст.378):

1) частину першу статті 2 доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

«Рахункової палати, яка звертається до Вищого арбітражного суду в інтересах держави в межах повноважень, що передбачені Конституцією та законами України»;

2) частину третю статті 5 після слів «справи за заявою прокурора чи його заступника» доповнити словами «Рахункової палати»;

3) у пункті 3 частини першої статті 12 після слів «Антимонопольного комітету України» доповнити словами «Рахункової палати»;

4) у пункті 1 частини першої статті 14 після слів «Національний банк України» доповнити словами «Рахункова палата».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
18 січня 2001 року.
№ 2249-III.

Україна — Росія: безальтернативний шлюб

Рік 2000-й не вніс повної ясності в міждержавні відносини України і Росії. Хоча, нарешті, за словесною риторикою про братерські стратегічні взаємини почала проглядатися перспектива зближення двох країн. Довгий час в українській системі влади не знаходилося людини, здатної взятися за ці відносини. Прихід до влади в Росії нової генерації політиків, не зв'язаних спільним «союзним» минулим, став для нас повною несподіванкою, а головний російський спадкоємець не тільки відмовився продовжувати попередню зовнішню політику, а й фактично замінив її іншою — конкретною і не схильною до компромісів, головним завданням якої стало повернення Росії статусу наддержави. Чи під силу їй це, можна судити з останньої ситуації в СНД, коли блок країн утворив навколо Росії (через різноманітні чинники, а зовсім не з любові до Росії) Євразійське співтовариство.

Україна за своїм територіальним розташуванням має можливість вибирати між Європою і Росією, але така можливість є, на жаль, тільки на перший погляд. Наша держава, задекларувавши вибір європейського шляху розвитку і своє бажання стати повноправним членом Європейського союзу, впродовж десяти років запобігала перед міжнародними фінансовими організаціями, перебудовуючи свою економіку й інститути влади відповідно до рекомендацій західних економістів і політологів. Результат — економічна криза, соціальна напруженість. Росія, що теж випробувала на собі такі експерименти, байдуже спостерігала наші самовпевнені спроби «за три роки» увійти в Європу. Чим сильніше було наше бажання стати партнером США і Європи, тим жорсткішим ставав курс, проваджуваний Росією щодо України, додаючи швидкості нашому економічному піке.

Початку дев'яностих нашу країну відносили до індустріально розвинених країн світу!

Формулювання економічної й політичної доктрини розвитку України на найближчі десятиліття якраз і припадає на час, коли невдоволення Заходу посилюється, а терпіння України фактично вичерпано. Виступ Президента Леоніда Кучми на конференції «Україна на порозі XXI століття» 16 листопада 2000 року став свідченням усвідомлення нинішнього вибору України: слабкість власної економіки і реальна енергетична залежність від Росії, з одного боку, і обіцянки Європи і США про фінансову допомогу курсові ринкових реформ у «недалекому майбутньому» — з другого. Домовленості Кучми з Путіним у Сочі, Мінську, Москві та Дніпропетровську дозволяють говорити про те, що політичний компас знову вказує на Схід.

Рік, що минув, приніс нам цілковите розчарування від європейської політики щодо України. Європа своїм головним партнером на просторі СНД обрала Росію і вже не приховує цього. Україна цікава Європі, на мій погляд, лише як величезний потенційний ринок для своїх промислових товарів.

Гучні звинувачення з боку європейців на адресу України щодо наявності некерованої бюрократії і корупції, слабкості демократичних інституцій та ринкових відносин в економіці — лише фіговий листок, яким прикривається невдоволення Заходу непослідовною зовнішньою політикою України й подвійною економічною політикою.

Перша мала декларативний характер і у зв'язку з хворобою зростання була більше амбіційною, ніж розумною. Остання, незважаючи на проголошення курсу на ринкові перетворення, через брак підготовленого менеджменту, соціальну перевантаженість економіки, енергомісткy промисловість, нічийне сільське господарство залишалася досі половинчастою й авральною. Україна не змогла повторити польський ривок у західне співтовариство ще й тому, що ніколи не була державою. Країна, виконуючи поради МВФ, робила велетенські стрибки, не враховуючи структури успадкованої від Союзу економіки. «Ринковий» експеримент, проведений над українською промисловістю, призвів до її повної деградації. Але ж ще на початку дев'яностих...

Великий російський бізнес уже прийшов в Україну як безпосередній учасник економічного процесу. «Першими ластівками» стали купівля контрольних пакетів Миколаївського глиноземного і Лисичанського нафтопереробного заводів. Український ринок нафти і нафтопродуктів поступово стає сферою роботи винятково російських компаній. Аналогічна ситуація складається і у нафтохімії. Зокрема, за нафтохімічний концерн «Оріана» у Калуші реально боролися лише росіяни — «Сибур» та «Лукойл». Система владних відносин в Україні росіян не лякає — в її дзеркалі вони бачать відображення своєї власної. Ось і почуваються в Україні досить комфортно, на відміну від західних компаній. В головному інтереси України і російських компаній збігаються — у виробництві висококонкурентної продукції. Тому можна очікувати, що й інші стратегічні об'єкти будуть запропоновані російським компаніям.

Проте не треба забувати, що російський капітал виступає лобістом політичних інтересів Росії на теренах СНД. Монопольне володіння стратегічними галузями української економіки рано чи пізно призведе до втручання російського капіталу в політичну систему України і видозміни її в інтересах Росії. Сьогодні позиції російського бізнесу в Україні ще не настільки сильні. Та у випадку їхнього посилення вибори-2002 ще можуть відбутися за сценарієм нашого Президента, а вибори 2004 року — вже за сценарієм російських олігархічних груп. Щоб уникнути цього, потрібно, по-перше, припинити лобіювання на державному рівні інтересів російських комерційних структур, їхнє безконтрольне входження в українську економіку і створити рівні умови для всіх інвесторів, передусім вітчизняних. По-друге, переговорний процес про зближення політичних курсів слід вести не з олігархами, а з першими особами російської держави з чітко сформульованими цілями і завданнями.

Потрібно враховувати також систему геополітичних інтересів США, які бачать Україну форпостом і чинником стримування Росії. Але щоб мати можливість впливати на ситуацію сьогодні, Сполученим Штатам треба було вчора надавати реальну фінансову допомогу для піднятття нашої економіки, тим самим прив'язавши до себе Україну. Натомість ми, оголосивши США своїм стратегічним партнером, отримали гарантії нашої незалежності, а також залежність від міжнародних фінансових організацій, що дедалі зростає. В теперішній ситуації Україні слід враховувати передусім економічні чинники, і це скерує державу в одному напрямі з Росією. І, як наслідок, тепер можливе нагнітання будь-якою ціною політичної напруги, аби перешкодити нашому зближенню.

Нам час визначитися і укласти з Росією «шлюб з розрахунку». Треба нарешті сказати українському народові неприємну правду: ми не скористалися з нагоди стати економічно незалежною державою. Убогі і бідні нікому не потрібні. Тому сьогодні не повинні втратити останній шанс на повернення до світової спільноти як багата і квітуча країна. Обираючи партнером Росію, дістанемо партнера, що як реальну економічну допомогу може надати доступ до величезного ринку для українських товарів, кооперацію у виробництві конкурентоспроможної продукції, зняття чинних економічних санкцій і режим економічного сприяння. На той самий тимчасовий період маємо попрощатися з надією стати членами європейського співтовариства, яке нас насправді не чекає раніше 2015 року.

Стабільне економічне зростання, що випливає з партнерства з Росією, дасть нам змогу створити справжню ринкову економіку. І головне — зберегти незалежність, оскільки лише економічно розвинена країна з повним правом може називати себе незалежною.

Ігор КИРЮШИН,
народний депутат України.

Холод після експерименту

Самоврядування

Початок року в Миколаєві став непростим випробуванням для всіх: для населення міста, його владних структур, газо- й теплопостачальних організацій. Миколаївці мерзли без тепла та намагалися скип'ятити чайник води на ледь жевріючому голубому вогнику.

Суть «газового експерименту», який проводили тут, полягала в тому, що споживачі Миколаївщини забезпечувалися природним газом не напряму, а через ВО «Зоря», яке розплачувалося за нього турбінами для компресорних станцій. Експеримент затівали за наполяганням тодішніх керівників області й міста, прийнято було і спеціальну постанову Кабміну. Передбачалося, що безпосередні споживачі газу у зручний для себе час відшкодовуватимуть «Зорі» кошти, витрачені на авансування поставок «голубого палива». Думали, що буде, як завжди, — візьмуть газ у кредит, а розрахуються десь улітку... А в результаті — за три роки завдано збитків на 68 млн. гривень.

ВАТ «Миколаївгаз» та Миколаївська філія дочірньої компанії «Торговий дім «Газ України» не забезпечили чіткої організації укладання договорів зі споживачами газу на 2001 рік, що призвело до зриву його поставок в другій декаді січня. До того ж в абонентних відділах «Миколаївгазу» немає порядку, величезні черги.

Кабмін (уже в новому складі) поклав цьому «експериментові» край. Учіться, мовляв, жити за законами ринку. Тобто з 1 січня 2001 року сповна платіть газопостачальникам.

Трохи оговтавшись від чварів, обидві сторони почали шукати вихід із ситуації. Постачальники газу й тепла звернулися до банків по кредити. А депутати міськради, виконавчі структури, працівники житлово-комунальних організацій пішли «в народ», аби переконати його: за все треба платити. І справи стали поліпшуватися. То, може, з цього слід було починати ще до настання холодів?

Георгій ВОРОТНЮК.

Миколаїв.

Досвід

Як податківці боржників... рятували

На Вінниччині кількість добровільних платників податків не випадково зросла більш як удвічі — іншими стали дії самих податківців.

Інформація до роздумів. **У 1996 році суб'єкти підприємницької діяльності добровільно сплатили в казну лише 30%(!) обов'язкових платежів. Решту податківцям довелося, як то кажуть, вибивати з боєм.**

2000 рік. Більш як 70% коштів від загальної суми платежів «приплили» до бюджету без будь-яких нагадувань про їх сплату.

Однією з причин таких разючих змін, пояснили в обласній податковій адміністрації, є те, що податківці почали допомагати боржникам долати фінансову скруту. Політика «батога», з'ясовується, такого ефекту не мала.

Відпустили гріхи «Цеоліту»

Бершадський завод продтоварів «Цеоліт», один із значних платників податків, раптом геть зупинив виробництво. Чому так сталося — тема окремої розмови. Податківцям залишалося одне: описати майно і продати його — хоч щось від того отримала б казна. До речі, саме про це вони не раз попереджали керівництво підприємства. Коли перевірявльники з'явилися на заводі, там були певні: «Цеоліт» пустять з молотка. Але мета відвідин виявилася зовсім іншою: боржникам, на їхнє неабияке здивування, запропонували... допомогу.

— На перший погляд, — каже Володимир Когут, начальник Бершадської міжрайонної податкової інспекції, — ми нібито робили не свою справу: ну що нам до чужих боргів?.. Але якщо вникнути в суть глибше...

Податкова й завод-боржник уклали між собою мирову: поки триватиме оздоровлення виробництва, йшлося в ній, податківці зобов'язувалися не нарощувати заборгованість у вигляді пені, штрафів тощо. Заводчани теж узяли низку зобов'язань.

Після довгих консультацій (до них залучили спеціалістів із фінансового та управління економіки, навіть інвесторів) прийняли рішення реструктуризувати частину боргу. А що робити з рештою суми — майже 18 мільйонами гривень?.. Термін сплати ще одного виду заборгованості «розтягнули» у часі на шість років. Але навіть після цього «зависала» чимала сума — податок на прибуток, додану вартість і акцизний збір. Обласна податкова дозволила списати її. Як уточнив В. Когут, це не суперечить чинному законодавству.

На «Цеоліті» полегшено зітхнули лише тоді, коли податківці «розблокували» розрахунковий рахунок підприємства. Робітники (а їх на підприємстві майже 200), які було втратили всяку надію, повернулися в цехи. Завод ожив. З першої суми заробленого прибутку повернули борги тим, хто їх найбільше чекає, — Пенсійному фонду. Частина коштів пішла на зарплату. На завод, продукція якого має великий попит, прийшов інвестор — одне з кримських підприємств. Прийшов не з порожніми руками: власним коштом придбав нову технологічну лінію.

Тепер ми справжні партнери

Коментар голови ДПА у Вінницькій області Анатолія МАЛЯРЧУКА:

— Коли мій попередник Ігор Кальниченко (нині він заступник голови ДПА України. — Авт.) впроваджував нову політику взаємовідносин з платниками податків, не всі вірили, що з того щось вийде. Але результати говорять самі за себе. Протягом двох останніх років з нашою допомогою повернуто в лави платників податків деякі великі і малі підприємства-боржники. Найбільше з них — Вінницький завод тракторних агрегатів: розмір його нинішніх надходжень до бюджету більший, ніж раніше. Відновив роботу також Калинівський завод фракціонування олії та жирів. Після кризової перерви вчасно розраховуються за всіма видами платежів декілька консервних заводів. Є позитивні результати від співпраці з дуже специфічним підприємством — заводом з виготовлення зброї «Форт».

Зверніть увагу: суб'єкти підприємницької діяльності, — про це вони кажуть нам під час зустрічей, — нарешті побачили в особі податківців своїх партнерів. Раніше, що гріха таїти, ми не йшли з ними на жодні компроміси. Розрахунків з державою вимагали будь-якою ціною: не платиш сам — відберемо силою. Проблемами платників не дуже переймалися.

Нині з більшістю суб'єктів підприємницької слушності дійшли порозуміння. Окремі з них самі пропонують варіанти виходу із ситуації. Наприклад, до нас звернулися керівники відомого лікеро-горілчаного заводу «Немірофф». Спочатку ми навіть здивувалися: найбільший в області платник податків раптом просить... надати відстрочку на їх сплату. Вникли в суть і переконалися у слушності пропозиції. Короткі податкові канікули підприємству потрібні були для заміни технологічної лінії. Пішли заводчанам назустріч і не прогадали. Потужність нової технологічної лінії дала можливість збільшити обсяги виробництва, а отже, зросли відрахування до бюджету.

У нас збільшилася, як уже зазначалося, не лише кількість добровільних платників податків — зросли їх суми: порівняно з 1999 роком — на 131 мільйон гривень, або на 27,4 %. Втім, у лавах добровольців ще багато вільного місця — 30% платежів торік довелося, образно кажучи, випрошувати у підприємців. З такими і далі «наводимо мости» з надією працювати на партнерських засадах.

Михайло ЗІНКЕВИЧ, Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

На знімку: *голова ДПА у Вінницькій області Анатолій Малярчук.*

Донбас: робота славна, медицина злиденна

Донецька область, яка належить до регіонів з високою чисельністю та щільністю населення, в умовах типової для України кризової ситуації стала ще й больовим вузлом медико-соціальних негараздів і проблем. Приклад Донбасу слугує наочним доказом того, як недофінансування бюджетних програм, і насамперед охорони здоров'я, негативно позначається на пересічних мешканцях цього краю-мегаполісу, загрожуючи залишити регіон без майбутнього.

Чинник високого ризику і потенційної небезпеки для здоров'я мешканців Донеччини створюється, виходячи із загального техногенного навантаження на регіон. Особливо це стосується потенційно небезпечних підприємств вугільної, металургійної, хімічної галузей. Згідно зі статистичними даними, тільки 1999 року в області було зареєстровано 351 надзвичайну ситуацію, в яких загинуло 382 особи. За рік, як поінформували мене в обласній травматологічній лікарні, по Донецькій області було травмовано 303 953 особи, до того ж у 38 508 випадках травми люди дістали на підприємствах. Особливо небезпечними для працівників й надалі залишаються підприємства вугільної промисловості. За даними служби гірничорятувальників, у вугільній галузі Донецької області сталося 104 аварійні ситуації, в яких постраждало 2387 осіб, у тому числі 169 — загинуло.

Друга (ще масштабніша) проблема — це професійна захворюваність та інвалідизація шахтарів. В області — 44 142 «регресники» у зв'язку з професійними патологіями і травмами.

Причиною такої надзвичайно неблагополучної ситуації є те, що з 1991 року й донині (дані облуправління охорони здоров'я та інспекції охорони праці) вміст пилу в повітрі вугільних вибоїв становить 350 мг/м куб. і більше. Цей показник зареєстровано в 30—40% відібраних проб повітря. Починаючи з 1991 року, кількість стаціонарних холодильників на вугільних підприємствах знизилася більш як удвічі — з 23 до 11, пересувних кондиціонерів — зі 181 до 25. Близько 30 тисяч гірників вимушені працювати за температури 26—42 градуси.

За цих умов вкрай необхідно посилити службу екстреної медицини. Для цього ми не раз пропонували відраховувати 2% коштів від реалізації продукції на потенційно небезпечних підприємствах для утримання і розвитку екстреної медицини. Це має стати нормою, коли можливості бюджетних програм залишаються обмеженими.

Третій вузол медичних і соціальних проблем Донецького регіону — це вкрай несприятлива епідемічна ситуація щодо цілої низки інфекцій. Особливо катастрофічними темпами зростає серед населення Донбасу захворюваність на туберкульоз, що за останні вісім років зросла вдвічі, а серед дітей — у чотири рази. Що таке туберкульоз за великим рахунком? Це найперша і найправильніша ознака в будь-якій державі, що більшість її населення перебуває в стані стагнації та деградації. Такі, на жаль, шлях і доля слаборозвинених або недорозвинених країн. Винятків тут не буває.

У Донецькій області рівень захворюваності на туберкульоз — найвищий серед регіонів України і на порядок перевищує середні показники по країні. Особливо високе зростання цієї смертельної інфекції в таких містах регіону: Єнакієвому, Дзержинську, Слов'янську, Макіївці, Горлівці, Маріуполі, Донецьку. Останніми роками значно зросла захворюваність на туберкульоз і серед медпрацівників. Ефективність лікування хворих з вперше виявленим туберкульозом знизилася до 95%. Основною причиною таких низьких результатів лікування є пізнє виявлення, брак медикаментів, погане харчування хворих — і вдома, і в лікарні.

Наступний згубний і дедалі більш поширюваний інфекційний чинник — СНІД. 2000 року носіїв ВІЛ у Донецькій області налічувалося понад 10 тис. осіб. Ситуація загострюється поширенням наркоманії, антисанітарії та особливо проституції. За останні роки шляхи передавання інфекції різко змінилися в бік саме гетеросексуальних статевих контактів. Якщо ще 1997 року цей шлях передавання вірусу становив лише 5—6%, то вже в 1999—2000 роках зараження гетеросексуальним шляхом збільшилося до 24—25%. Зростання ВІЛ спостерігаємо серед донорів крові — 227 осіб, серед осіб віком 15—35 років — 95% від інфікованих. Через брак фінансування в області не проводять профілактичного лікування вагітних і новонароджених, внаслідок чого рівень зараження дітей цією хворобою — один із найвищих в Європі.

Те саме коріння соціального неблагополуччя характеризує неймовірне зростання венеричних хвороб. Лише 1999 року показник захворюваності на сифіліс на 100 тис. мешканців у регіоні становив 149,9, на гонорею — 42,1. Серед підлітків і молоді до 30 років на сифіліс і гонорею частіше хворіють жінки — 75,5% та 51,2% відповідно. Проблема ускладнюється ще й тим, що на відміну від колишньої ситуації, венеричні хвороби дедалі більше поширюються серед сільської молоді, яка залишається відірваною від спеціалізованих диспансерів і кваліфікованого лікування.

За умов високої інфекційної захворюваності вкрай напружена ситуація і з гострими кишковими інфекціями, рівень поширення яких зріс лише за рік на 22,7%. Найнеблагополучнішими в цьому плані залишаються міста Маріуполь, Добропілля, Горлівка, Селидове, Авдіївка, Ясинувата, в яких динаміка гострих кишкових інфекцій зросла в п'ять разів. Причиною найчастіше є антисанітарний стан та незадовільна комунальна гігієна, заражені м'ясо-молочні продукти, забруднена вода й чинники екологічного неблагополуччя. У цьому зв'язку не дивно і те, що час від часу даються взнаки особливо небезпечні інфекції. Із оточуючого середовища трьох районів області —Маріуполь, Донецьк, Харцизьк — виділено 49 холерних збудників. Залишаються також передумови і для такого серйозного захворювання, як сибірка.

Основа основ продовження життя в будь-якому регіоні, місті, державі — демографічний показник. А у населених пунктах Донецької області продовжує катастрофічно падати народжуваність. Через негативні демографічні показники смертність у містах з року в рік перевищує народжуваність більш як утричі. Це, на жаль, типова для всієї України ситуація, продовження якої протягом найближчих десятиріч, за прогнозами вчених, загрожує тим, що до 2045 року, а можливо, й набагато раніше, населення України становитиме лише половину від нинішнього. За збереження такої тенденції найближчим часом у нас просто не залишиться ані людського, ані інтелектуального потенціалу для того, щоб країна могла розвиватися далі.

А тим часом замість підтримки і розвитку охорони здоров'я як чинника для виживання і збереження здоров'я мешканців, ми змушені констатувати зворотне — бідність, малозабезпеченість, слабку оснащеність служб медичної допомоги. Нині через надмірно жорстку економію бюджетних коштів медицина фінансується вкрай незадовільно, а бюджетний мізер, що його виділяють, ледь покриває видатки на зарплату медперсоналові та комунальні витрати медзакладів. Стратегічне завдання поточного моменту має полягати в тому, щоб за прикладом, який подали законодавці в держбюджеті-2001, виділити в обласних і місцевих бюджетах пріоритетними медицину, освіту і соціальну сферу, спрямувавши на ці програми основну частину асигнувань.

Неприпустиме подальше скорочення лікарняних ліжок. Якщо таке триватиме, ми просто остаточно втратимо лікарів-професіоналів. Для того, щоб підготувати лікаря як фахівця, потрібно шість років навчання у вузі, до двох років — інтернатури, потім ще 5—7 років спеціалізації. Водночас, урізуючи фінансування, допускаючи скорочення, ми втрачаємо лікаря, і не одного, однієї миті! Хіба це не страшно?

Наочним прикладом недофінансування і скорочень є робота станцій швидкої медичної допомоги. У Донецькій області щорічно «швидку» викликають понад 1,3 млн. осіб. Кожний четвертий із майже 5 мільйонів мешканців Донеччини в середньому раз на рік користується її послугами. Стаціонарна мережа «швидкої допомоги» продовжує скорочуватися, планове обслуговування хронічних хворих йде на зменшення. До останнього часу санітарний автотранспорт централізовано не закуповували. Парк машин «швидкої», більшості з яких по 10—20 років або й більше, спрацьовано на 50—70%. Дві третини його нині підлягає заміні через технепридатність і цілковите відпрацювання технічного ресурсу.

Аналізуючи надзвичайну ситуацію в охороні здоров'я регіону, доходиш єдиного висновку: Донбас потрібно якомога швидше оголосити зоною пріоритетного розвитку й фінансування не лише в питаннях економіки, а й у сфері гуманітарних програм — соціальних і медичних. Не чекаючи, доки ці негативні чинники призведуть до катастрофи регіонального масштабу.

Віталій ЧЕРНЕНКО,
народний депутат України, голова Комітету ВР з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства.

Генпрокуратура чи предмет одноразового використання?

Викликає також здивування такий захід, як утримання Юлії Володимирівни під вартою

Напевне, «закляті друзі» Юлії Тимошенко та їх однодумці можуть святкувати перемогу: Юлія Володимирівна в слідчому ізоляторі. Ну, а тих, хто хоч трохи ворушив мізками, слідкуючи за розвитком протистояння між незговірливим віце-прем'єром і об'єднаними соціал-демократами від енергетики, можна привітати також. Щоправда, з пересічною подією — черговим підтвердженням того, що їх вважають за недоумків або малих дітей, які проковтнуть усе, чим їх «пригостять» представники Генпрокуратури.

І коли у програмі телевізійних новин заступник генпрокурора пан Обиход під час прес-конференції демонстрував журналістам аркуш паперу і називав його документом, який доводить хабар, то, напевне, багато хто шкодував, що через нечітке зображення не може прочитати прізвищ. А раптом у цьому списку прізвища Л. Кучми, М. Азарова, Ю. Кравченка чи когось іншого з відомих Україні людей, без чиєї прихильності займатися великим бізнесом у нашій державі дуже проблематично? Але список списком, а багатьох, напевно ж, вразило інше — хоробрість заступника Генерального прокурора. Задля того, щоб ми всі «прозріли», пан Обиход не побоявся навіть продемонструвати широкому загалові документ, який зазвичай для збереження таємниці слідства тримають у надійному сейфі й оприлюднюють лише на суді або після нього. Бо за розголошення даних попереднього слідства передбачається кримінальна відповідальність згідно зі ст. 181 Кримінального кодексу України. Очевидно, на думку керівництва Генпрокуратури, цей аркуш паперу і є залізним доказом необхідності запроторення до буцегарні Юлії Володимирівни. Не знаю, на кого він розрахований, але після арешту екс-віце-прем'єра, яку за твердість характеру і принциповість називали (сьогодні про це вже можна говорити ствердно) єдиним мужчиною в уряді, певне, в багатьох зникла найменша довіра до тих, хто має наглядати за дотриманням законності. Чому? Відсторонившись від емоцій, вихлюпнутих останніми днями представниками засобів масової інформації з екранів телевізорів і газетних сторінок, спробую проаналізувати і довести цю тезу.

Передусім, виникає запитання щодо документа, продемонстрованого журналістам паном Обиходом: це оригінал чи копія? Якщо копія, то, як сказав пан Потебенько, коментуючи аудіозаписи майора Мельниченка, вона не може бути підставою для порушення кримінальної справи. Коротше, «хвальшивка». Адже саме це було основним аргументом генпрокурора у відмові порушення кримінальної справи проти осіб, чиї голоси відтворював аудіозапис. І хоча на сьогодні майже ніхто не заперечує їх автентичності, в тому числі і більшість головних «героїв», Генпрокуратура так і не зробила того, що належить їй виконувати по закону, нікого під варту не взято. Ще менше довіри до папірця, оприлюдненого заступником генпрокурора, після того, як нам демонстрували начебто документ, що підтверджував можливість виїзду Георгія Гонгадзе за кордон.

Однак давайте допустимо, що в Генпрокуратурі є оригінал платіжки. І в ній що, так і написано — «хабар»? Більше того, якщо навіть організація дійсно переказувала кошти експрем'єрові чи російським чиновникам, то хай би пан Обиход сказав, за що саме йшли ці гроші, показав, якою ж саме статтею закону це кваліфікується як хабар. І взагалі, хто дав право оприлюднювати і стверджувати те, що має бути і є лише прерогативою суду? У нас що, прокуратура вже перебрала на себе функції і обвинувачення, і винесення вироку? Словом, виходить за відомим принципом: «коли заборонено, але дуже хочеться, то можна». Але в такому випадку слід відкрито заявити, що ми повертаємося у 37 рік минулого століття і створюємо трійки, які вершитимуть «правосуддя».

Викликає також здивування такий захід, як утримання Юлії Володимирівни під вартою. Не наголошуватиму на тому, що вона жінка і мати, запитаю інше: яку небезпеку для суспільства вона представляла, перебуваючи на волі? Вона що, когось убила і могла зробити це ще раз, чи бігала по прокуратурі з автоматом і погрожувала пристрелити пана Потебенька разом з його вірними слугами? Чи, може, збиралася покинути країну? Нічого подібного навіть від «палко люблячих» її представників прокуратури ми не почули. Тому цей захід, очевидно, слід розцінювати як політичний і психологічний тиск на неї та однодумців. Можливо, це також спроба залякати опозиціонерів: мовляв, дивіться і робіть висновки — ось що на вас чекає у разі незговірливості.

І взагалі, чи може будь-яка неупереджена людина, яка відстежує резонансні справи, порушені за останніх десять років Генпрокуратурою, та їх результати, довіряти цій установі? Запитання скоріше риторичне. Варто лише згадати справу народного депутата України Степана Хмари, якого, з благословення тодішнього прокурора УРСР товариша Потебенька, знаного нині як Генеральний прокурор України пан Потебенько, запроторили у слідчий ізолятор.

Але хіба лише за часів М. Потебенька прокуратуру використовували для виконання замовлень, які можна кваліфікувати як політичні? За десять років незалежності разом з виконуючими обов'язки в Україні вже п'ятий генпрокурор. З прізвищем майже кожного з них під час перебування на цій посаді пов'язані якісь резонансні справи, розслідування яких закінчувалися великим... пшиком. Хоча за ними — приниження людської гідності, переслідування, несправедливі звинувачення тих, проти кого ці справи порушувалися. Згадали справу Степана Хмари. Був ще один народний депутат

України, до речі, виконуючий обов'язки прем'єр-міністра, — Юхим Звягільський, який після приходу до влади Президента Леоніда Кучми, щоб уникнути слідчого ізолятора за звинуваченнями Генпрокуратури, змушений був більше року переховуватися за кордоном. А справи, порушені Генпрокуратурою щодо пана Боженара, помічника тодішнього головного опонента Президента — Голови Верховної Ради Олександра Мороза, звинувачення народного депутата України Олександра Ткаченка, справу якого час від часу залежно від його політичної активності витягували на світ, та ряд інших? Хіба за ними не проглядається політичне замовлення? А потім влада діяла за принципом «мавр зробив свою справу —мавр може йти». Як наслідок, генпрокурори та їхні бойові заступники в більшості випадків сходили з політичної арени, що дає підстави порівнювати вищий наглядовий орган та його керівництво з предметами одноразового використання. Чи не така ж доля чекає нинішніх сторожів законності? І чи не таке ж саме продовження, як справи Хмари, Звягільського, Боженара, Ткаченка та інших, матиме справа Юлії Тимошенко?

Звичайно, Юлії Володимирівні сьогодні нелегко. Передусім фізично, бо за рік роботи віце-прем'єр-міністром, ведучи безперервну і безкомпромісну війну з олігархами, відчуваючи постійний пресинг з Банкової, вона довела свою моральну вищість і незламність. Але сьогодні для неї настало ще одне моральне випробування, яке можна назвати моментом істини. Вона зможе чітко побачити, хто є хто серед соратників. Особливо у фракції «Батьківщина». Незабаром стане очевидно, хто ж насправді ті щури, які першими побіжать з корабля, котрий, на їхню думку, йде на дно. Шкодувати за «баластом», певне, не треба, бо справжня команда боротиметься за життя і, скоріше всього, утримає корабель на плаву. Це ж саме стосується і самої партії "Батьківщина". У своєму загалі мислячі люди добре розуміють, що їхнє місце не в партійних холдингах, лідерам яких уособленням батьківщини стали закордонні банківські сейфи з награбованим в українського народу добром. Для більшості громадян, в тому числі і для мене, слово «Батьківщина» асоціюється лише з Україною.

Василь ТУГЛУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Туберкульоз — ознака деградації. Країни

Папа мав бажання приїхати ще 23 роки тому

Триває підготовка до візиту в Україну Папи Римського Івана Павла II. Він має відвідати нашу державу з 23 по 27 червня. З нагоди майбутньої події на запитання «ГУ» відповів Його Преосвященство Архієпископ Микола ЕТЕРОВИЧ, Апостольський Нунцій в Україні:

— Чи бачите ви якісь перешкоди приїзду Святійшого Отця?

— На цей візит так довго чекали! Святійший Отець бажав побувати тут ще 23 роки тому, на початку свого Понтифікату. Це бажання змінило, коли Україна 10 років тому стала незалежною. Українські католики і греко-католицького, і латинського обрядів з нетерпінням чекають на цю подію, бажаючи привітати на своїй Батьківщині зримого главу Католицької Церкви. Вони дуже вдячні Президентові України Леоніду Кучмі за офіційне запрошення Святійшого Отця. Візит матиме і державний характер, позаяк Папа є також главою Держави-міста Ватикан.

Візит орієнтований насамперед на католиків, але й незчисленні люди доброї волі вітають цю подію.

Представники Католицької Церкви та уряду України працюють разом у дусі взаєморозуміння і шанобливої співпраці, аби забезпечити оптимальні умови для цього візиту й усунути, в разі потреби, деякі труднощі, або, як ви кажете, перешкоди.

— Чи є зв'язок між наступним візитом Святійшого Отця і поверненням церкви костелу Святого Миколая в Києві?

— Католицька громада в Києві вже давно просить про повернення Свято-Миколаївського костелу, що його побудували католики на початку XX ст. На жаль, у роки комуністичного режиму багато церков було зруйновано, інші використовувалися у світських цілях. Ситуацію, що досі залишалася незмінною, не можна вважати нормальною. Церкву слід використовувати насамперед як культову споруду. Це не означає, що законні власники, як то часто практикується в Католицькій Церкві, не можуть організовувати в костелі концерти класичної та релігійної музики. Процес повернення культових споруд, на жаль, триває надто довго. Відповідальні представники Католицької Церкви не припиняють повторювати компетентним органам влади Києва та держадміністрації, що потрібно виправити історичну несправедливість і повернути також і костел Святого Миколая. Вони водночас завжди готові до угоди з відповідними органами світської влади про те, щоб, не заважаючи церковним функціям, у костелі відбувалися концерти класичної музики доти, доки місто не збудує великий концертний зал. Такий, який є в багатьох містах Європи. Проте повернення костелу Св. Миколая безпосередньо не пов'язане з візитом Святійшого Отця. Віруючі, які збираються в ньому, сподіваються, що Святійший Отець зробить коротку зупинку якщо не в самому костелі, то принаймні перед ним. І цей жест буде закликом знайти, не зволікаючи, прийнятне для всіх рішення — як для католицької громади, так і для міста Києва.

— Святійший Отець уже має досвід подорожей до країн з переважно православною традицією. Які характерні особливості таких візитів?

— Святійший Отець Іван Павло II відвідав 123 країни. У деяких з них більшість віруючих громадян були католики, в інших переважали протестанти, мусульмани, індуїсти, юдеї тощо. Щодо країн православної традиції, то Святійший Отець побував у Грузії та Румунії. Не можна сказати, що є якісь особливі нюанси подорожей до країн, де більшість віруючих належить до Православної Церкви. Так само, як і повсюди, і в цих країнах Святійший Отець звертається, в основному, до католицької спільноти, зустрічається з цивільною владою і контактує з представниками інших релігійних віросповідань. Безумовно, для Святійшого Отця дуже бажаною є зустріч з представниками Православної Церкви. Зрозуміло, що запрошення глави Православної Церкви для відвідування однієї з таких країн не є необхідним.

До того ж в Україні релігійна ситуація досить специфічна. Православні справді становлять більшість віруючих, але й католики досить численні. Їх — 6 мільйонів, з них 5 мільйонів — греко-католики та 1 мільйон — римо-католики. Греко-католики в Україні становлять найчисленнішу в світі католицьку спільноту східного обряду. Тому зрозуміле їхнє бажання декілька днів приймати у себе Святійшого Отця. Як римо-католики, так і греко-католики мають право вітати на своїй Батьківщині свого духовного главу.

Звичайно, Святійший Отець залишається відкритим до зустрічі з представниками Православної Церкви. Шкода, що в Україні православний світ розділений, і це становить проблему також і для діалогу між католиками та православними.

— Як Ваше Преосвященство оцінює діяльність Католицької Церкви в Україні? Наскільки умови тут сприяють їй?

— У незалежній і демократичній Україні існує релігійна свобода. Це — основоположна передумова для діяльності церкви. Нині, після довгих років релігійних переслідувань, усі конфесії можуть вільно реорганізуватися й діяти. Це стосується й Католицької Церкви, насамперед Української греко-католицької церкви, яка 1946 року була необґрунтовано заборонена і зазнала жорстоких переслідувань.

Вважаю, що в цілому можемо бути задоволені тим, що зроблено за 10 років віднайденої свободи. Потрібно продовжувати працю над реорганізацією церковних структур, аби забезпечити належну душпастирську турботу як віруючим греко-католикам, так і римо-католикам. Усі разом ми повинні з новим піднесенням продовжувати наполегливу працю виховання людей у вірі незалежно від віку, особливу увагу приділяючи молоді — майбутній надії церкви й України. Це заклик Святійшого Отця Івана Павла II до всіх католиків на початку третього тисячоліття християнства, як про це ясно вказано в його нещодавньому Апостольському Листі «Novo millennio ineunte» («На початку нового тисячоліття»).

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

На знімку: Папа Римський і Микола Етерович — з думою про Україну?

Завіса стала прозоріша

Запровадження Словаччиною в червні минулого року візового режиму для громадян України, як і очікувалося, викликало чимало проблем. Незручності та збитки від таких дій змусили словацьку сторону переглянути підхід до цього питання. Отже, з першого березня двосторонньою міжурядовою угодою внесено зміни до порядку оформлення віз громадянами обох країн.

Робітникам авіаційного, водного, залізничного транспорту та водіям рейсових автобусів, а також особам, які постійно проживають у прикордонній смузі, за наявності родичів у прикордонних районах іншої держави оформлюватимуть короткострокові багаторазові безплатні візи діою до 180 діб з терміном перебування по 90 діб.

Безкоштовно оформлюватимуть візи дітям до 16 років, співробітникам дипломатичних та консульських установ, міжнародних організацій і членам їхніх сімей, студентам, що навчаються в цій країні, деяким категоріям держслужбовців, ветеранам другої світової війни та особам, які їдуть з гуманітарною метою (хвороба чи смерть родича тощо).

Для осіб, котрі їдуть на підставі чинних двосторонніх угод або відвідують могили родичів, передбачено 50-відсоткову знижку консульського збору. Багатьом категоріям запрошення віднині теж не знадобиться. Усі пільги надаються, звісно, за наявності відповідних документів. Детальнішу інформацію ви зможете отримати в консульських установах обох країн.

Олег ДЕНИСОВ.

До влади прийшли комуністи

Парламентські вибори у Молдові завершились

Молдавські парламентські вибори стали сенсаційними. Ні для кого не було таємницею, що в них лідирують комуністи, але оголошені ЦВК попередні результати викликали шок.

За Компартію проголосували більш як 50 відсотків виборців. Половина кишинівців несподівано віддала голоси лідерові комуністів Володимиру Вороніну. В селах успіх ще більший: тут від 70 до 80 відсотків виборців поставили печатки (в Молдові цього разу в бюлетенях позначки робили не звичайними кульковими ручками, а спеціальними печатками) проти серпа й молота — символа Компартії.

Голоси, отримані партіями, які не подолали 6-відсотковий бар'єр, ЦВК пропорційно поділить між переможцями. У результаті Компартія отримає до 70 місць у парламенті, що складається із 101 депутата. Тобто — конституційну більшість. Комуністи зможуть не тільки проводити будь-які закони, а й вносити зміни до Конституції.

Ще до виборів Компартія висунула гасло: «Комуністів —у парламент, Вороніна — у президенти». Відразу після виборів Володимир Воронін заявив: уряд формуватиметься не за партійним принципом, до нього буде запрошено технократів, а міністрів призначатимуть за компетентністю. Російськомовне населення чекає від комуністів виконання програмних обіцянок: надання російській мові статусу другої державної, а також приєднання Молдови до союзу Білорусі та Росії.

Опозиція передбачає, що МВФ і Світовий банк відвернуться від комуністичної Молдови і кредити в республіку не підуть. Проте Володимир Воронін і раніше заявляв, що «без цих кредитів ми житимемо тільки краще».

І ще одне. Петру Лучинський свого часу звернувся до Конституційного Суду з проханням оцінити його пропозицію провести в країні конституційний референдум про посилення президентських повноважень. КС постановив: протягом півріччя парламент зобов'язаний заслухати це питання. Термін, відведений КС, минув. Тепер Володимир Воронін може запропонувати парламентові обговорити проблему. Ясно, що комуністична більшість проголосує «за». У разі проведення референдуму його результат зумовлено наперед: країна з парламентської знову перетвориться на президентську республіку.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Хроніка. Факти. Події

Київ

Адаптуватися до мирного життя

Учора відбулося підписання Угоди на 2001 рік між Національним координаційним центром соціальної та професійної адаптації військовослужбовців запасу, а також відставників і НАТО. Ця угода — продовження практичної реалізації ініціативи НАТО з перепідготовки українських військовиків, яких було звільнено в запас або які вийшли у відставку. Від імені альянсу її підписав директор Економічного департаменту з політичних питань Патрік Ардуе, від імені України — глава Національного координаційного центру Олександр Шикалов. У рамках програми адаптації, розпочатої 1999 року, проводяться безплатні мовні курси та підготовка з цивільних дисциплін, що дає колишнім військовим, котрі потрапили під реструктуризацію та реформу армії, більше шансів працевлаштуватися.

Лондон

Допомога дітям — спільна справа

У Лондоні розпочалася конференція, скликана для посилення боротьби з тяжким становищем дітей у країнах, що розвиваються. В ній беруть участь фінансисти, представники ООН, урядові та неурядові організації. Учасники розглянуть заходи з поліпшення становища дітей. Так, до 2015 року плановано вдвічі скоротити дитячу смертність і забезпечити доступ усіх дітей до початкового навчання.

Токіо

Видача Фухіморі під запитанням

Японське МЗС зробило нові заяви щодо можливості видачі Перу колишнього президента цієї країни Альберто Фухіморі, який нині переховується в Японії. Згідно з ними, влада «чітко дотримуватиметься японського законодавства і вирішуватиме долю Фухіморі відповідно до цього принципу». Перуанська сторона розцінила заяви японського МЗС як фактичну відмову піддати Фухіморі екстрадиції.

Брюссель

Заклик скасувати санкції

Уповноважений ЄС у зовнішніх зв'язках Кріс Паттен закликав Ізраїль скасувати економічні санкції проти палестинців. Проблема в тому, що палестинській адміністрації загрожує фінансовий крах, якщо ізраїльська блокада триватиме. Нині ЄС надає велику економічну допомогу палестинцям.

Белград

Заарештовано соратника Мілошевича

У Сербії заарештовано колишнього глава служби держбезпеки Югославії Раде Марковича — одного з найближчих довірених осіб колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича. Його обвинувачують у цілій низці злочинів проти членів опозиції.

Оттава

Диво, здійснене лікарями

У канадському місті Едмонтоні 13-місячну дівчинку, яка випадково вийшла на вулицю і яку знайшли через кілька годин замерзлу, із зупиненим серцем, лікарі повернули до життя. «Я не побоюся вжити тут слово «диво», — сказав один із рятівників. Лікарі зазначають, що дитина поводиться нормально і жодних відхилень у її поведінці не спостерігається. Проведені дослідження показали: жодних ушкоджень мозку під час клінічної смерті не сталося.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств. Фото АП.

Правління закритого акціонерного товариства «Трансмост» (код ЄДРПОУ)

повідомляє акціонерів про те, що чергові загальні збори відбудуться 14 квітня 2001 року о 10.00 за адресою: м. Чернівці, вул. Гагаріна, 4.

Запропонований порядок денний зборів:

1. Звіт правління за 2000 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про фінансово-господарський стан товариства за 2000 рік.
3. Затвердження річного балансу за 2000 рік.
4. Затвердження порядку розподілу прибутку товариства за 2000 рік. Планування фондів споживання товариства на 2001 рік.
5. Інформація голови правління про перспективи розвитку товариства на 2001 рік.
6. Питання затвердження результатів реорганізації товариства шляхом виділення (рішення зборів від 15.01.2000 р.).
7. Питання про уточнення відомостей щодо емісії акцій товариства під час реорганізації шляхом виділення (рішення зборів 15.01.2000 р.).
8. Питання внесення змін до статуту товариства відповідно до наступного проекту:

«Викласти п. 8.3 в наступній редакції:

«8.3. Статутний фонд товариства становить 195693 (сто дев'яносто п'ять тисяч шістсот дев'яносто три) грн. 75 коп. і поділяється на 37 275 (тридцять сім тисяч двісті сімдесят п'ять) простих іменних акцій номінальною вартістю 5 (п'ять) гривень 25 копійок кожна».

В пункті 8.13 Статуту виключити речення «Рішенням загальних зборів може бути визначено виплату дивідендів й за інший період (квартал і т. ін.)».

В пункті 11.18 Статуту після цифр «11.17.6» доповнити цифрами «11.17.12»

8. Питання затвердження роздільного акту (балансу) станом на 15.01.2000 р.
9. Довибори ревізійної комісії.

Зміна статутного фонду товариства пропонується правлінням в зв'язку з допущеною арифметичною помилкою, при цьому ніяких змін у кількості та номіналі акцій не пропонується, збитки власникам акцій цим не наносяться».

---

12 квітня 2001 року відбудуться збори акціонерів **ВАТ «Світанок»** з порядком денним:

1. Звіт Правління **ВАТ «Світанок»** про результати господарської діяльності за 2000 рік. Розподіл прибутку за 2000 рік та плановий розподіл прибутку в 2001 році.
2. Звіт ревізійної комісії про результати перевірки фінансово-господарської діяльності правління в 2000 році.
3. Звіт Спостережної ради **ВАТ «Світанок».**
4. Вибори голови правління **ВАТ «Світанок».**
5. Вибори ревізійної комісії **ВАТ «Світанок».**
6. Довибори членів Спостережної ради **ВАТ «Світанок»**.
7. Внесення змін та доповнень до Статуту Товариства.

Збори відбудуться за адресою: м. Київ, вул. Толстого, 6 (IV поверх). Початок о 15.00. Початок реєстрації з 14.00. Для участі в зборах при собі мати документ, що посвідчує особу акціонера, для представників — доручення оформлене згідно з чинним законодавством та документ, що посвідчує особу. Довідки за тел. 8 (044) 235-02-11.

Правління.

Доповнення до порядку денного загальних зборів акціонерів **ВАТ «Тернопільгаз»**, які відбудуться 16 березня 2001 року.

5. Про припинення дії договору з реєстратором, затвердження нового реєстратора та умов договору з ним.
6. Про внесення змін в склад органів управління Товариством.

Сільськогосподарський виробничий кооператив імені Котляревського

повідомляє про свою ліквідацію.

Юридична адреса:

39523, с. Попівка Карлівського району Полтавської області, р/р 26004280016002 в АПБ «Україна» м. Полтава, МФО 331025, код 03770916.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Ліквідаційна комісія.

Арбітражним судом Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 7/244-21/323 про банкрутство Спільного Українсько-Польського підприємства ТзОВ «Агро-Z», адреса: 80300: Львівська область, м. Жовква, вул. Л. Українки, 1, р/р № 26004005090045 у Львівській філії АБ «Євроцентр», МФО 325707. Розпорядник майна СП ТзОВ «Агро-Z» —арбітражний керуючий Градюк О. І. (ліцензія № 000126 від 18.01.2000 р.).

---

20 лютого 2001 року Ухвалою Арбітражного суду Черкаської області по справі № 05-08/4129 визнано банкрутом дочірнє підприємство державної акціонерної компанії «Хліб України» «Тальнівський комбінат хлібопродуктів».

Вимоги кредиторів приймаються у місячний термін із дня опублікування цієї об'яви.

Арбітражним керуючим призначено Геращенко Анатолія Петровича, ліцензія № 000294 від 9.03.2000 року.

Письмові повідомлення та вимоги направляти за адресою: 18.006 вул. Шевченка, 366, а/с 912 Геращенку Анатолію Петровичу, тел. 0472-63-79-87.

Луганська філія підприємства **«Меркьюрі Глоб — Україна»** (код ЄДРПОУ 23257813) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення. Тел.(0642) 526544.

---

18 апреля 2001 года в 15.00 в зале заседаний **ЗАО «Горловскхимстрой»** состоится общее собрание акционеров закрытого акционерного общества «Горловскхимстрой» с повесткой дня:

1. Итоги работы общества за 2000 год.
2. Утверждение годового отчета за 2000 год.
3. Утверждение отчета ревизионной комиссии за 2000 год.
4. Утверждение отчета наблюдательного совета за 2000 год.
5. Утверждение независимого регистратора.
6. Утверждение протокола решения о выпуске акций.

Правление.

Комунальне підприємство **«Управління житлово-комунального господарства»** м. Славутич Київської області має намір отримати ліцензії з:

❍ Передачі електроенергії місцевими (локальними) електричними мережами;

Арбітражний суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) порушив справу № Б-786/2-30 про банкрутство кооперативу «Акцептор» (61010, м. Харків, вул. Полтавська, 24), код за ЄДРПОУ 21170686, п/р 2600330133 в ХОУ Ощадбанку, МФО 351823.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Князєва В. В. (ліцензія № 000313 від 14.03.2000 р.). Претензії кредиторів і можливих санаторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Постановою Арбітражного суду Рівненської області (33023, м. Рівне, вул. Відінська, 10) від 5 січня 2001 року (справа № 3Б/25-Б-2) ОП-9 ООП «Рівнеагроспецмонтаж» (м. Рівне, вул. Дворецька, 120а, код ЗКПО 05391123, р/р 26003203792001 в АК АПБ «Україна», МФО 333313) визнано банкрутом і розпочата ліквідаційна процедура.

Ліквідатором майна ОП-9 ООП «Рівнеагроспецмонтаж» призначена Бокій Тамара Ананіївна (м. Рівне, вул. Драгоманова, 27, ліцензія № 000172 від 7.02.2000 р.).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Український алюміній» повідомляє про зменшення свого статутного фонду.

Арбітражний суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) порушив справу № 13455/7-32 про банкрутство ТОВ «Теплоенергетичний центр Роганського промислового вузла» (61046, м. Харків, ГСП-2, вул. Роганська, 155), код за ЄДРПОУ 14085922, п/р 26007301730077 Орджонікідзевського АК ПІБ м. Харків, МФО 351351.

Розпорядником майна призначено Дернова Вадима Юрійовича (ліцензія № 000125 від 18.01.2000 р., т. 19-05-22). Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

ТОВ «Інтертрансекспрес» (код ЄДРПОУ 24586424) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця від дати опублікування цього оголошення.

Постановлением Арбитражного суда г. Севастополя по делу № 20-7/399 от 14.02.2001 г.. Частное предприятие **«Прана»** признано банкротом. Открыта ликвидационная процедура. Ликвидатором назначен Бондарь Александр Анатольевич, телефон (0692) 42-37-61.

Арбітражний суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) порушив справу № Б-784/2-30 про банкрутство ТОВ «Трімонціум» (61068, м. Харків, вул. Фесенківська, 15), код за ЄДРПОУ 03150504, п/р 2600030130 в ХОУ Ощадбанку, МФО 351823.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Князєва В. В. (ліцензія № 000313 від 14.03.2000 р.). Претензії кредиторів і можливих санаторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Арбітражний суд Чернігівської області (14005, м. Чернігів, вул. Леніна, 20) порушив справу № 4/87 б про визнання банкрутом ПВКП «Мальта» (код ЄДРПОУ 30380913), юридична адреса: 14000, м. Чернігів, вул. Леніна, 33, р/р 26005053531 в АБ «Андріївський» м. Київ, МФО 322863).

Розпорядником майна призначена Махоткіна Т. М., ліцензія № 240 від 24.11.00 р., м. Чернігів, вул. Шевченка, 114.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Херсонської області (73000, Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу про банкрутство № 12/120-б Приватного підприємства «Влад». Юридична адреса: 75800, Херсонська область, м. Каланчак, вул. Жовтнева, 27. Р/р 26004501934001 АК АПБ «Україна», МФО 352275, код 24943700.

Майнові вимоги кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Постановою Арбітражного суду Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна,1) від 31 січня 2001 року по справі 8/202 визнано банкрутом КТВФ «Меблі» (36007, м. Полтава, вул. Заводська,2; код ЄДРПОУ 13946500; п/рахунок 2600920000029 в Полтавській філії АКБ «Правекс-банк») та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором КВТФ «Меблі» призначено арбітражного керуючого Брюховецького Олександра Володимировича (Ліцензія № 000243 від 25.02.2000 р.). Контактний телефон: (0532) 660-279.

Арбітражний суд Волинської області (43025, м. Луцьк вул. Медведєва,1) порушив справу №7/58/4/58 Б від 16.02.2001 р. щодо приватної виробничо-комерційної фірми «Техагросервіс», 43000, м. Луцьк, вул. 8-го Березня, 1/6, розрахунковий рахунок № 26000231742001 в ВРУ «Приватбанк» м. Луцьк, Волинської обл., МФО 303440, код ЗКПО 23250886.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

ЗАТ «СК «Мега-гарант»

повідомляє, що порядок денний Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 16.03.2001 р., доповнюється питаннями:

4. Про збільшення статутного фонду ЗАТ «СК «Мега-гарант».
5. Про внесення змін до Статуту ЗАТ «СК «Мега-гарант», Збільшення статутного фонду здійснюється з метою подальшого росту активів та забезпечення платоспроможності страхової компанії. При цьому:

1. Пропонується:

1.1. Збільшити статутний фонд на 270000 грн. шляхом нарахування дивідендів на одну просту іменну акцію номінальною вартістю 1,00 (одна) гривня із подальшим їх реінвестуванням у акції страхової компанії.

Частину першу пункту 7.1. Статуту викласти у наступній редакції:

7.1. Для забезпечення діяльності Товариства утворюється статутний фонд, який розподілений між засновниками Товариства і становить 2678571 гривень, розділений на 2678571 прості іменні акції, номінальною вартістю 1,00 гривня кожна.

1.2. Додатково випустити 270000 простих іменних акцій номінальною вартістю 1 (одна) гривня кожна.

2. Переважне право на придбання акцій нової емісії надається акціонерам товариства пропорційно їх частці у статутному фонді.

3. Акції розповсюджуються між засновниками товариства, які сплачені внаслідок реінвестування дивідендів.

4. При зміні статутного фонду власники акцій збитків не несуть.

Рада товариства

Директор Товариства.

Три кити безхмарного дитинства: мама, няня і дитячий садок

Королі з капусти

— Я, правда, сьогодні не піду в садочок? — тремтячим голосом запитує мій напівсонний синок. Садовлю його на горщика, всіляко розважаю іграшками, намагаюся обминути неприємну тему. Адаптація до умов колективного дошкільного виховання дається нам нелегко.

Проблема «прилаштування» любих діточок особливо гостро постає сьогодні перед батьками. Хоча за законом мама (чи то тато, бабуся, дідусь — на розсуд сімейної ради) може перебувати у відпустці по догляду за дитиною до шести років, мало хто користується тим правом. Бо таке опікування практично не фінансує держава. На дитину віком до трьох років офіційно не працюючій мамі платять близько 35 грн. на місяць (згідно з недавно прийнятою постановою КМ). При цьому мінімальний прожитковий рівень для дітей до шести років, нещодавно затверджений Кабінетом Міністрів України, становить 276 грн. 78 коп. Висновок однозначний: щоб утримувати свою дитину, батьки мусять працювати.

Наступниці Аріни Родіонівни: офіційні і по знайомству

— Годі! Виходжу на роботу, — констатує сусідка, мама однорічного Максимка, що перед декретною відпусткою працювала у комерційній фірмі юристом. — Няню візьму — дешевше буде, ніж самій удома сидіти.

Відомо, що кращої за маму няні для дитини не існує, та життя вносить у процес виховання свої корективи. На зміну традиційній солідарній системі сімейного виховання, коли бабусі безоплатно доглядають онуків, поки батьки працюють, приходить виховання на комерційних засадах.

Няню можна знайти через спеціальні агентства. У цьому разі матимете гувернантку з гарантією її профпридатності. Такий працівник коштуватиме вам десь доларів сто. При цьому, як правило, «агентівська» няня прати й варити їсти не погоджується. Вона чітко виконує свої функції наглядача за дитиною згідно з договірними зобов'язаннями. І не більше.

І все-таки більшість батьків побоюються довіряти свого малюка першому-стрічному. Хай навіть з гарними рекомендаційними листами. Набагато безпечніше, та й дешевше, найняти гувернантку з кола знайомих. Нині дефіциту в таких працівницях немає: пенсіонерки, молоді жінки, звільнені за скороченням штатів, безробітні, студентки охоче погоджуються на приватну виховательську практику. Як правило, вона передбачає не лише щомісячну зарплату в 100—200 грн. (залежно від обсягу послуг, фінансового добробуту роботодавця і особистої домовленості), а й пансіон з принаймні дворазовим харчуванням.

Утім, до послуг няні вдаються переважно працюючі батьки, чиїм малюкам не виповнилося трьох років. У системі державних дошкільних закладів сьогодні ясельні групи — велика рідкість. А от після трьох за вашою дитиною просто-таки плаче колективне дитсадкове виховання (згадану концепцію в нашій країні поки що ніхто на скасовував). Щоправда, плачуть при цьому всі.

Дві гривні за догляд і машинка на додачу

... У молодшій групі — вранішнє ревище. У роздягальні молода мама, котра вочевидь запізнюється на роботу, вмовляє свого сина, що голосить чимдуж:

— Вітюню, ну я ж за тобою скоро прийду. Погуляєш, пообідаєш, поспиш і додому підемо. А я тобі машинку куплю, вантажну, хочеш?

Розмазуючи кулачком по личку соплі і сльози, малюк приречено тюпає з вихователькою в групу, де на нього чекають такі само зарюмсані колеги по щасливому дитинству. Крім психотравм, пов'язаних з адаптуванням до колективного життя, на початківця-дитсадківця очікує триразове харчування, обов'язкова пiвгодинна освітня програма, гуляння на вулиці і денний сон. Усі ці радощі в державних дошкільних

закладах оцінюють пересічно у дві гривні на добу. Тобто щомісяця за догляд за дитиною ви платите близько 50 грн. Сума оплати може варіювати залежно від статусу садочка та його культурно-масової активності. На окремі види розвиткових послуг (приміром, англійська мова) — окремий тариф.

— Багато хто з батьків вважає за краще віддавати дітей до так званих престижних, дорогих садочків, — ділиться своїми спостереженнями завідувачка одного з районних дитячих дошкільних закладів столиці. — От тільки мало хто знає, що частогусто такі «елітні» заклади відрізняються від нашого звичайного садочка лише вивіскою та оплатою...

Як твердять фахівці з вікової психології, дитина психологічно й фізично готова навчатися писати й лічити лише у 6—7 років. Саме в цьому віці у дітей розвивається абстрактне мислення, а отже, вони готові свідомо сприймати граматику й арифметику. Тож наявність цих дисциплін у програмі молодших дошкільнят не завжди позитивна — і не лише для сімейного бюджету, а й передусім для здоров'я дітей. Для всього свій час.

Ольга ВІТЕР.
Фото Валерія ІНЮТІНА.

Поставимо на вихованні хрест?

Сьогодні в Житомирському районі мешкає більш як три тисячі дітей дошкільного віку. Дитсадки відвідують 420.

— Чому в селі не працюють дошкільні заклади? Дітей немає чи грошей на їх утримання? — запитую керівника СТОВ «Корчацьке» Антона Олефіра. Той спалахує, мов сірник, вихлюпує негативні емоції, а потім взагалі відмовляється говорити на цю тему.

Ситуація стала зрозумілішою, коли до контори СТОВ зайшов представник однієї з релігійних громад, яка хоче придбати приміщення дитсадка й перетворити його на костьол.

У Житомирській райдержадміністрації показали листи з Корчака, що надходили в різні інстанції. У кожному —вимога передати приміщення іншій релігійній конфесії.

Одразу згадалося побачене в Луці — іншому селі цього району. Там на кошти підприємця завершується спорудження добротного храму. А за ним —недобудований дитсадок, що вже почав руйнуватися. А дітей у Луці чимало: населення міста зросло за рахунок переселенців із Чорнобильської зони.

... З вікна автобуса «корчацький» об'єкт купівлі-продажу має досить ефектний вигляд. Мабуть, через декоративну огорожу з баштою. А зблизька цей будинок вражає вибитими вікнами, слідами від батарей опалення і облупленою штукатуркою. Кажуть, не використовувався вже років шість чи сім.

Сільський голова Леонід Кухарський вважає, що дитсадок селу й не потрібен:

— У січні ми поховали п'ятьох односельців, а жоден ще не народився. (Дітей у Корчаку справді меншає. Ще позаторік у школі було 112 учнів, тепер — 83. Дітей дошкільного віку — 22. — **Авт.**). Люди сидять без роботи, без зарплати... Яка їм користь з дитсадка? Удома вони й самі малих доглянуть. До того ж без підтримки СТОВ заклад не зможе працювати. А чим підтримати, якщо зернових вийшло по десять центнерів з гектара, й на фермі майже порожньо?

Директор місцевої школи Лариса Галицька переконана, що дитсадок все-таки потрібен. Хоча б тому, що дітям, які не пройшли систему дошкільної підготовки, значно важче дається шкільна програма.

Труднощі, що їх переживає село, змусили господарства скинути з себе тягар соціальної сфери. У деяких районах області взагалі не залишилося дитсадків сільгосппідприємств: на весь Лугинський район діє один-єдиний такий заклад — у райцентрі, тільки два —у Червоноармійському районі, у Новоград-Волинському і Черняхівському районах — по чотири-п'ять, причому приймають вони здебільшого дітей працівників гранітного кар'єру, фарфорового заводу тощо. В Андрушівському районі ще торік працювало 22 дитсадка, тепер — 13.

Своєрідно позначилося на дошкільному вихованні те, що північні райони області «припорошив» важкими металами Чорнобиль. За харчування дитини в сільському дитсадку треба платити до десяти гривень, але потерпілі від аварії отримують його безплатно. Незважаючи на це, у Народицькому районі, наприклад, дошкільним вихованням охоплено тільки 17 відсотків дітей. Річ у тім, що за законом батьки дитини, яка живе в забрудненій зоні й не відвідує дитсадок, одержують грошову компенсацію. От вони й вирішують: краще мати 38 гривень 50 копійок «живими» грішми за місяць, а дитина хай сидить удома і харчується продуктами з домашнього господарства. А вони далеко не завжди відповідають екологічним нормам. Особливо молоко. Та дуже важко переконати батьків у тому, що в дитсадку на харчування витрачається сума значно більша за компенсаційну, що туди завозять чисті продукти з протекторними властивостями...

Багато важить у розв'язанні проблем дошкільного виховання увага райдержадміністрації. У забрудненому Овруцькому районі за підтримки місцевої влади зуміли зберегти три десятки дитсадків, — стільки само, скільки залишилося нині у «чистому» Чуднівському.

Від позиції місцевої влади залежатиме й те, чи не піддадуться керівники реформованих сільгосппідприємств спокусі заробити свіжу копійку від продажу приміщення дитсадка. Досі їх не зупиняло навіть розпорядження Президента України, яке не дозволяє пускати з молотка й перепрофільовувати такі заклади.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Видатні українці

Олександр СИЗОНЕНКО, письменник

«Другая жизнь, и берег дальний»

До сторіччя Михайла Степановича ГРИШКА

(Початок на 3-й стор.).

— Михайле Степановичу! — прориваюся до Гришка крізь натовп.

— О-о-о! — дає волю своєму баритону. — Яким вітром? Звідки? — розкриває обійми, і я потопаю в його м'якій і пухнастій дублянці, немов у дідусевім кожусі, коли він брав мене, маленького, на руки, в самій сорочечці і ніс через город до бабусі Чернушихи розговлятися —їсти кутю з родзинками і цукатами на Різдво чи на Водохреще.

І, визволивши з обіймів, але тримаючи за плечі, раптом затягує:

Де-е ти бродиш, мо-о-я-а...

Заохотливо дивиться на Гмирю.

Мо-о-я-а до-о-о-ле...

Підхоплює той, наздоганяючи, підтримуючи високим басом своїм дивовижний баритон Гришка. А наздогнавши і немов випередивши, обидва голоси зливаються у дифтонг незмірної і незрівнянної краси. Так, що все навкруги завмирає, перетворюється на слух:

Не до-о-кли-и-чу-усь я-а те-е-бе...

Завмирають люди на тротуарах. Зупиняються машини. І водії квапливо опускають бокове скло, уловивши крізь шум двигунів цей божественний дует. Усі вслухаються-прислухаються...

А голуби, які щось клювали в зеленій серед зими траві, злітають, налякані потужним співом, лопочучи крилами, і сідають на портиках і карнизах Опери, здивовано хитають головами.

Усі чекають продовження, але Гришко, обірвавши спів, звертається до Гмирі:

— Знайомтеся, Борисе Романовичу, — в голосі його —неповторний тембр баритона.

А вечір насуплює брови. І сніг стає густішим. І де-не-де спалахують вікна в будинках. І вуличні ліхтарі вистрілюють передчасно задля новорічного свята, найкращого з усіх.

— Мушу вибачитися, — каже Гмиря, насуваючи на брови бухарку. Покриваючись снігом, вона біліє на очах. —Треба йти.

Михайло Степанович бере мене під руку і веде вниз на Хрещатик.

— Ну, розповідай, хвалися...

А вислухавши, каже сам:

— Приходь на прем'єру опери «Війна і мир» — співаю в ній партію Наполеона. Кажу: «Наполеон ніколи не помре!». Не вірять! Михайло Іларіонович, мовляв, буде знаменитим довше в пам'яті нащадків: священна Вітчизняна 1812-го, перемога над Наполеоном на Великій Смоленській дорозі, на Березині і Прип'яті, взяття російськими військами Парижа, хоча вже й без Кутузова. Усе наче так, усе правильно. Але спитайте в Європі — не кажу вже про Америку, Азію та Африку: хто такий Кутузов? Ніхто, ніхто... А Наполеона знає увесь світ. Запитую істориків: чому? Чому, чорт побери, не знають Кутузова, а знають Наполеона? — зупиняється на слизькому тротуарі й термосить мене за плечі, наче я і є ті самі історики.

Люди зупиняються, здивовано дивляться на нас.

— Я звик, — помічає моє занепокоєння увагою перехожих. — Звикай і ти, коли йдеш зі мною. Люди є люди. І цікавість — одна з визначальних рис людського характеру. Ось як зникне цікавість до всього —людство помре. Загине! — З висоти свого зросту дивиться вниз, на Хрещатик, через голови якось поблажливо, наче жаліє всіх. — Мало цікавимося, друже мій, історією. Тільки за нагоди. А шкода — історія повчальна. В ній багато мудрості і таємниць...

На Гришка задивляються жінки та дівчата: посилають йому посмішки, захоплені погляди, привітливо махають руками. А він наче й не помічає їх.

— Вірю в художню зірку Наполеона, а не тільки в історичну. До речі, — зупиняється у профіль до мене, насуває шапку на брови, вип'ячує підборіддя, насуплюється, схрестивши руки на грудях: — Ну? —відставляє ногу, прогинаючи її в коліні і подригуючи нею, як це описано в Толстого. — Є схожість з Наполеоном? Придивися уважніше!

І я з подивом бачу перед собою повелителя Франції та Європи, яким зображують його на енциклопедичних гравюрах, — з профілем завойовника і переможця. Хочу обійняти Гришка, але тут лунають захоплені оплески: нас оточують молоді актриси і студентки щебетливою зграєю.

— Ми вас упізнали, Михайле Степановичу! Ви —Наполеон! Наполеон!

— Наполеон ніколи не помре! — рокоче Гришко, здіймаючи кулак над головою. — Але це не для вас поки що. Це я йому показую характерні пози мого майбутнього героя — чи схожий? А ви, дівчата, проходьте, проходьте. Ідіть, любі! — Могутніми руками хапає всю цю щебетливу барвисту зграю, наче квіти на оберемок.

Дівчата сміються, щось кричать йому — не розібрати. Цілують його, підстрибуючи, в обидві щоки, у вилиці та брови. І бачити вияв такої любові цікавіше, аніж дивитися якийсь спектакль.

— Прийдемо гуртом на прем'єру! — обіцяють чи то погрожують, віддаляючись. — Дістаньте нам квитки або контрамарки бодай на гальорку!

— Іще чого! — обурюється Гришко, взявшись «руки в боки» і розкриливши свою дублянку. — Бач, що придумали, щебетухи!

Високий, величавий, стоїть посеред Києва, і передноворічний сніг осипає його, як новорічну ялинку...

А мені все здається: вийду на Хрещатик і знову побачу його!

Але тепер там стоять, ходять, сміються і розмовляють зовсім інші люди...

І пригадується: «Другая жизнь, и берег дальний...»

Місто не спить

Аеропорт «Бориспіль» надає понад 50 видів послуг і за договорами обслуговує більш як 70 авіакомпаній. Торік з аеропорту здійснено понад 12 тисяч літако-вильотів, відправлено 600 тисяч пасажирів, близько 5 тисяч тонн вантажу і пошти.

Нічний репортаж

3. Під крилом аеропорту

Якось академік знайшов у Бориспільському аеропорту пакет з 18 тисячами доларів, які негайно відніс до міліції. А там... відмовилися їх приймати. Та вчений таки домігся свого. Хоча й зі скандалом.

Ця історія пригадалася в аеропорту, де спритні прибиральниці нині не залишають жодних шансів раптово розбагатіти. Та й пасажири не здаються забудькуватими роззявами. Ось вони прилетіли, замовляють автотранспорт у відповідній службі. А деякі, заплативши приватним візникам 120 гривень, одразу виїжджають до столиці. На розмови не йдуть. Нам би їхні проблеми, подумалося. А тут підстаркуватий француз почав розпитувати про «двох скромних красунь», які мали його зустріти.

— А! — вигукнула одна з пасажирок. — Біляві з трояндами? Та їх ще годину тому до міліції забрали. Такі веселі були. З піснями вас зустрічали. Шерше ля фам у міліції.

Здивований чоловік пішов до виходу визволяти своїх сором'язливих пасій, а нам не терпілося побачити фінал історії.

Невдовзі правоохоронці вивели, але не нашого знайомого, а дідуся, певно, українського походження, який вимагав терміново відправити його до Відня. І його таки відправили. Транзитом, як виявилося, через лінійне відділення міліції.

Ми мали зустріти гостя з Тель-Авіва, який прилітав через кілька годин. Убиваючи час, ходили напівсонними залами і шукали пригод. Чи бодай цікавого співрозмовника. Знайшли, познайомилися. Колишній митник розповів, що послугами аеропорту іноді користуються іноземці з фальшивими паспортами. Наприклад, один був «громадянином» Великої Гренади, інший — Країни Миру. Проте працівників фіскальних служб аеропорту не так просто обдурити: вони знають не тільки географію, а й мови, діалекти. Адже чимало з них за спеціальністю вчителі іноземної мови.

Ще ми дізналися, що гості нашої країни полюбляють вивозити «диковинку». Чомусь для китайської сім'ї, яка сиділа недалеко від нас, екзотикою стали... звичайні ковзани. Ними було обвішане все сімейство.

— Сувєріна, сувєріна, — парували азіати зацікавлені погляди оточуючих.

Біля телефонного автомата стояв по-літньому вдягнений, розгублений португалець із парасолькою та кейсом.

— Очевидно, бідолашний речей не дочекався, —здогадався наш «митник». — Це частенько трапляється. Особливо, якщо пересадку робити у Франкфурті.

Ми не зводили очей з бідолахи, який щосили натискав на кнопки телефону. І тремтів чи то від холоду, чи від збудження.

...Протягом години диспетчер оголосила про посадку трьох літаків. Один із них був з нашим довгоочікуваним гостем.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Богдан ДОВНИЧ.
Фото Василя ГРИБА.

***P. S.** Висловлюємо подяку заступнику начальника служби пасажирського обслуговування аеропорту «Бориспіль» Сергію Галіну за надану інформацію.*

II Всеукраїнський фестиваль майстрів мистецтв та народної творчості

«Щоб житечко родило»

Співочі голоси України

Лише мимохідь на початку творчого звіту Миколаївської області 23 лютого у Національному палаці «Україна» прозвучали натяки на складнощі, які переживає цей регіон. Достатньо нагадати про недавнє отруєння людей або лихо, якого завдала стихія наприкінці минулого року. Однак позитивні зрушення нині помітні тут усюди, про що повідомив глядачам у своєму вітальному слові голова обласної державної адміністрації та обласної ради Олексій Гаркуша.

Притаманні саме цьому краєві особливості промовисто засвідчила цікава виставка творів майстрів мистецтв та народної творчості «Родинне намисто Миколаївщини». Від якої, за словами віцепрем'єр-міністра Миколи Жулинського, неможливо було відірватися.

А на головній сцені країни того вечора було свято пісні, танцю — був мистецький пафос надії і сподівань на краще життя.

Гасло звітного концерту краю хліборобів, корабелів, народних умільців, чудових і працьовитих людей «Міцна родина — міцна Україна» визначало важливу тезу. Деградуванню нації, натиску бездуховності й аморальності може протидіяти лише міцна сім'я, висока загальна культура. А міцність держави, її єдність і могутність — у дружбі і згуртованості родин усіх національностей, що мешкають на теренах нашої держави.

Отож, професійні митці та аматорські колективи доводили це на сцені своїми засобами — що поліпшують настрій, дух, надають наснаги, оптимізму. За гарним прологом «Наш прибузький рідний край» вони показали театралізовану композицію «Гуляй, гуляй, родино, щоб житечко родило». Разом з виконавцями гуляла й зала...

А потім була красива й запальна вокально-хореографічна композиція «І в вас, і в нас хай буде гаразд». Вокальні ансамблі, танцювальні колективи відтворювали мистецтво німецького, вірменського, молдавського, чеського, болгарського та інших товариств національностей, що мешкають на Миколаївщині.

Бриніли душі глядачів, коли співали родини, особливо, сімейний ансамбль Лозових із села Чапаївка Березанського району. А про те, що Миколаївщина —корабельний край, майстерно засвідчили зразкові дитячі ансамблі танцю «Юнги» і «Джерельце».

Та що ближчав фінал концерту-звіту, то більше посилювалося хвилювання членів редакційного журі. Обрати лауреата нашого конкурсу «Голос України» завжди непросто. І цього разу довелося скористатися допомого-консультацією фахівців дирекції Всеукраїнського центру фестивалів та концертних програм, головного режисера творчих звітів Бориса Шарварка. Дійти згоди — означало взяти відповідальність за оцінку творчих можливостей та професійну майстерність вокальних виконавців, які взяли участь у звітному концерті області. Отож, ми взяли на себе сміливість і відповідальність, визначивши лауреатом нашого конкурсу в Миколаївській області... наймолодшу співачку — одинадцятирічну Юлію Сіренко, яка виконала пісню «Колискова для мами».

Отже, кілька слів про лауреата нашого редакційного конкурсу.

Співає Юленька з п'яти років. Це у студії «Галатея» при Палаці культури і техніки «Енергетик» в Южноукраїнську, якою керує Ірина Манзенко. Юля уточнювала: «Мені здається, я тільки народилася — й одразу почала співати...» Співала вона змалку скрізь і всюди доки мама не відвела її до студії. Три роки тому брала участь у Всеукраїнському конкурсі «Чорноморські ігри», торік — у пісенному вернісажі й інших творчих змаганнях. І скрізь виборювала призові місця. А на Всеукраїнському телевізійному конкурсі «Зірки — на сцену», що відбувся у лютому нинішнього року їй було присуджено перше місце.

Тож, юна лауреатка нашого конкурсу, виявляється, уже знаменитість, і ми також не помилилися. Юлія мріє стати зірковою естради. За словами її керівника, у неї є для цього потенціал — гнучкий, гарного тембру голос, з великим діапазоном. Коли чуєш її голос, не бачачи саму виконавицю, не вірять, що їй лише одинадцять. Голосові дані випереджають її вік.

Ми вітаємо тебе, Юліє, з перемогою у нашому конкурсі й бажаємо тобі творчого злету і щасливої долі!

Яків ГАЛЬЧЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Спорт

Увертюра до сезону

■ **Вільна боротьба.** Київ. Відбувся сьомий міжнародний турнір, присвячений видатним українським борцям. За перемогу змагалися атлети з Білорусі, Болгарії, Китаю, Німеччини, Греції, Ірану, Казахстану, Молдови, Польщі, Росії, Сирії, Великої Британії, США, Узбекистану та України.

Господарі килиму виступили блискуче, здобувши шість золотих (58 кг Віктор Білокопитний, 63 кг Ельбрус Тедеєв, 69 кг Заза Зазіров, 76 кг Алік Музаєв, 97 кг Вадим Тасоєв, 130 кг Іван Іщенко), чотири срібні (54 кг Ігор Лобас, 76 кг Гурам Мчелідзе, 97 кг Євген Духін, 130 кг Юрій Чобітько) і чотири бронзові (54 кг Геворг Маркарян, 63 кг Андрій Стадник, 69 кг Костянтин Опальник, 85 кг Юрій Карлюк) нагороди. Зазіров виграв цей турнір уп'яте, а Тедеєв учетверте. В інших категоріях чемпіонами стали спортсмени із США Ерік Акін (54 кг) та Чарльз Бартон (85 кг).

Серед переможців і призерів ми не побачили традиційно сильних борців Росії. До Києва росіяни спорядили команду лише з чотирьох спортсменів. Пояснили тим, що в цей час відбувався їхній національний чемпіонат.

Харрісон Омоко — уже динамівець

■ **Футбол.** Як повідомила прес-служба ФК «Динамо» (Київ), підписано трирічний контракт із нігерійським оборонцем Харрісоном Омоко (19 років, зріст 195 см), капітаном олімпійської збірної Нігерії.

Незваний москаль гірший за...

■ **Баскетбол** Спортсмени БК «Київ» у завершальному (дуже престижному і важливому) матчі попереднього етапу чемпіонату ПЄБЛ на майданчику Палацу спорту красиво обіграли один із найсильніших клубів Європи — ЦСКА (Москва) — 88:80 (48:44). Щиро вітаємо з цим команду і її наставника Олександра Коваленка. Особливо теплі слова скажу на адресу олімпійського чемпіона Олександра Волкова, який з великою користю провів на майданчику багато часу і зробив злам у грі під завісу зустрічі.

Але це свято було затьмарено бандитською поведінкою незваних московських «гостей». З півсотні вандалів підліткового та юнацького віку за півгодини до початку матчу розтрощили всі плафони на ескалаторі станції метро «Палац спорту», побили міліціонера. За того і вступилися київські вболівальники вже на майдані перед палацом. Бійці загону «Беркут», які не забарилися, оточили непроханих гостей, озброєних армійськими пасками, панчохами із зашитими в них металевими кульками та іншою зброєю, і завели в приміщення спортивної споруди. Але хулігани баскетболу не побачили, а змушені були відповідати на запитання слідчих...

Наші — у квартеті найсильніших

■ **Футзал.** Москва. Чемпіонат Європи. Після невдалого старту в матчі з іспанцями (1:4) збірна України грала вже успішно і переконливо. Підопічні Геннадія Лисенчука виграли у хорватів — 5:0 і поляків — 8:3 та вийшли до півфіналу, де їхнім суперником була збірна Італії. Другу пару склали команди Іспанії та Росії. Поєдинки відбулися вчора, коли це число газети було вже підписано у світ. Тому про результати і подробиці розповімо пізніше.

Добірку підготував
Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Колектив Центральної виборчої комісії висловлює глибоке і щире співчуття членові Центральної виборчої комісії Нельзі Олександру В'ячеславовичу з приводу тяжкої втрати — смерті батька

НЕЛЬГИ
В'ячеслава Михайловича

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
- **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
- **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**
- **Рукописів не повертаємо.**
- **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**
- **При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.**

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 120041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311037.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
Internet: http://uamedia.visti.net/golos